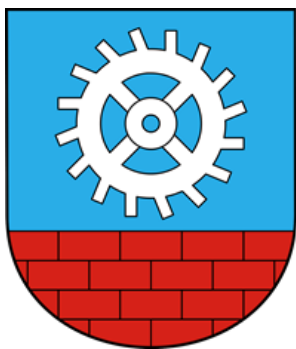

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Zamawiający:

Gmina Fałków
ul. Zamkowa 1A
26-260 Fałków

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem
Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Zuzanna Ciska – Analityk Stażysta

Spis treści

Spis treści	3
Wykaz skrótów	4
1. Wstęp	6
2. Efekty realizacji dotychczasowego programu	8
3. Ocena stanu środowiska.....	9
3.1 Charakterystyka gminy	9
3.1.1 Położenie administracyjne i geograficzne	9
3.1.2 Infrastruktura techniczna	11
3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy	13
3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	13
3.2.2 Zagrożenia hałasem	24
3.2.3 Pola elektromagnetyczne	26
3.2.4 Gospodarowanie wodami	28
3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa	36
3.2.6 Zasoby geologiczne	38
3.2.7 Gleby	40
3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	41
3.2.9 Zasoby przyrodnicze.....	43
3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami	53
3.3 Zagadnienia horyzontalne	54
3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	54
3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska	56
3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	57
3.3.4 Monitoring środowiska	58
4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	59
4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska.....	59
4.2 Instrumenty realizacji programu	69
5. System realizacji programu ochrony środowiska	70
5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	70
5.2 Monitoring programu ochrony środowiska	71
6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	74
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	94
Spis tabel, rysunków i wykresów	96

Wykaz skrótów

Art. – Artykuł

As – Arsen

B(a)P – Benzo(a)Piren

bd – brak danych

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

Dz.U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GPZ – Główny Punkt Zasilający

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej

Jedn. – Jednostka miary

jcwp – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

jcwpd – Jednolite Części Wód Podziemnych

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

K – Potas

N – Azot

nN – niskie napięcie

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OUG – Wyższy Urząd Regionalny

OZE – Odnawialne źródła energii

P – Fosfor

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PCB – Polichlorowane bifenyle

PIB – Państwowy Instytut Badawczy

Pkt – Punkt

PM₁₀ – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM_{2,5} – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PM – pył zawieszony

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

POŚ – Program Ochrony Środowiska

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

RDW – Ramowa Dyrektywa Wodna

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej

SN – średnie napięcie

SO₂ – Dwutlenek siarki

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

UE – Unia Europejska

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii

ZZR – Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii

1. Wstęp

Zgodnie z art. 17 ust. 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy w celu realizacji polityki ochrony środowiska zobligowany jest do sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska.

Projekt gminnego programu ochrony środowiska opiniowany jest przez właściwy zarząd powiatu, a następnie uchwalany przez radę gminy. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 17 ust. 4 ww. ustawy, organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Określony harmonogram działań jest niezbędny do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

W Programie uwzględniono wymagania następujących przepisów prawnych, w tym dotyczących ochrony środowiska:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 r., poz. 1094 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2023 r., poz. 1469 ze zm.),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2023 r., poz. 1587 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U. z 2023 r., poz. 1658 ze zm.),

- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej (Dz.U. 2020 poz. 1903 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. 2020 r., poz. 1680),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. prawo wodne (Dz.U. 2023 r., poz. 1478 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz.U. 2023 r., poz. 569 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U. z 2022 r., poz. 2409 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2023 r., poz. 977 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz.U. 2023 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz.U. 2023 r., poz. 537 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2023 r. poz. 633 ze zm.).

W trakcie prac nad Programem:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w Fałkowie w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu,
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą położenie oraz stan infrastruktury i środowiska,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,

- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu.

2. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Obowiązującym dokumentem w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Fałków był Program Ochrony Środowiska dla gminy Fałków na lata 2014-2017 z perspektywą do 2021 roku, przyjęty uchwałą nr XXXIV/260/2014 Rady Gminy w Fałkowie z dnia 31 lipca 2014 roku. W ostatnich latach w zakresie ochrony środowiska były realizowane następujące zadania:

- dostawa i montaż latarni solarnych i wymiana opraw oświetlenia ulicznego na LED na terenie gminy,
- przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych,
- modernizacja dróg lokalnych i rolniczych,
- doposażenie gminnej oczyszczalni ścieków w przekładnię cykloidalną umożliwiającą przetwarzanie poprzez odwirowanie osadu,
- kompleksowa termomodernizacja budynku szkoły i budynku OSP w Czermnie,
- kompleksowa termomodernizacja budynku szkoły i hali sportowej w Fałkowie,
- modernizacja budynków użyteczności publicznej i infrastruktury społecznej na terenie gminy Fałków,
- modernizacja budynków OSP w Wąsoszu, Turowicach i Zbójnie,
- montaż pompy ciepła w budynku Urzędu Gminy w Fałkowie,
- budowa instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej,
- budowa dróg,
- budowa systemu kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wąsosz i Strzechowice,
- budowa chodników przy drogach publicznych,
- wymiana pokryw studni odwadniających pod parkingiem na terenie osiedla mieszkaniowego,
- odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy,
- dostawa wodomierzy z systemem zdalnego odczytu,
- remont zbiornika wodnego wielofunkcyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą w miejscowości Czermnio,

Zgodnie z Regionalizacją fizycznogeograficzną Polski, obszar gminy Fałków należy do dwóch mezoregionów: Wzgórz Opoczyńskich (część północna gminy) i Wzgórz Łopuszańskich (część południowa gminy).

Tabela 1. Położenie gminy Fałków według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Fałków		
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Wyżyny Polskie	
Podprowincja	Wyżyna Małopolska	
Makroregion	Wyżyna Przedborska	
Mezoregion	Wzgórza Opoczyńskie	Wzgórza Łopuszańskie

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl>

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, na dzień 31 grudnia 2022 roku, liczba ludności na terenie gminy Fałków wynosiła 3 986 osób, czyli o 10,95% mniej niż w roku 2018. Do roku 2019 liczba ludności kobiet dominowała nad liczbą ludności mężczyzn. Zmieniło się to od roku 2020. Zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn, w analizowanym okresie obserwujemy spadek osób zamieszkujących gminę Fałków.

Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	Osoba	4 476	4 393	4 101	4 041	3 986
Kobiety		2 243	2 199	2 038	2 013	1 980
Mężczyźni		2 233	2 194	2 063	2 028	2 006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Gmina Fałków to gmina o charakterze rolniczo-leśnym. Użytki rolne stanowią 47,6% jej powierzchni, natomiast na lasy i grunty leśne przypada 46,4% powierzchni ogólnej. Pozostałą część stanowią inne rodzaje użytkowania terenu².

² Raport o stanie Gminy Fałków za 2022 rok

3.1.2 Infrastruktura techniczna

Sieć drogową na obszarze gminy Fałków tworzy droga krajowa, drogi powiatowe oraz gminne. Przebiegającą przez jej teren drogą krajową jest droga nr 42, której długość na obszarze gminy wynosi 14 km³.

Wśród dróg powiatowych wyróżniamy⁴:

- 0392T, relacji Lipa – Szkucin – Wola Szkucka – Fałków,
- 0395T, relacji Ruda Pilczycka – Adelinów – Czarna Smuga – Czerрно,
- 0476T, relacji Sulborowice – gr. woj. świętokrzyskiego – Reczków,
- 0477T, relacji Fałków – Starzechowice – Turowice – Sulborowice – granice województwa świętokrzyskiego – Skórkowice,
- 0478T, relacji Fałków – Płaskowice – Dąbrowa – Giny – Rudzisko gr. woj. świętokrzyskiego – (Tomaszów),
- 0479T, relacji Skotniki – gr. woj. świętokrzyskiego – Wąsosz – Czerрно,
- 0480T, relacji Fałków – Studzieniec – Budy – do drogi nr 0395T,
- 0481T, relacji Czerрно – Pikule – gr. woj. świętokrzyskiego – (Góry Mokre).

Długość dróg powiatowych przebiegających przez obszar gminy wynosi 50,253 km. Ponadto można wyróżnić 37 dróg gminnych o łącznej długości 39,957 km⁵.

Teren gminy przecina linia kolejowa nr 4 relacji Zawiercie – Grodzisk Mazowiecki⁶.

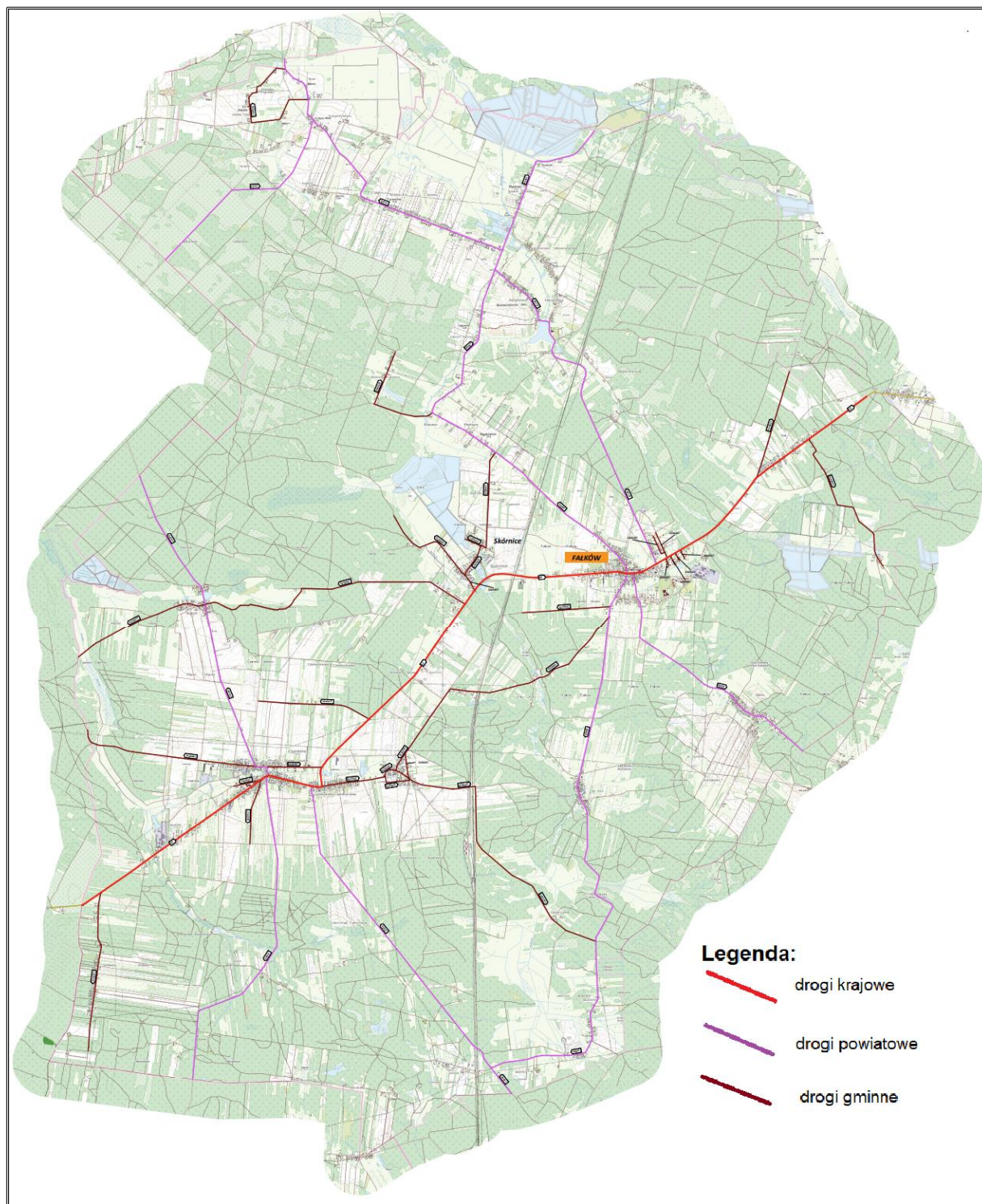
³ Raport o stanie Gminy Fałków za 2022 rok

⁴ Raport o stanie Gminy Fałków za 2022 rok

⁵ Raport o stanie Gminy Fałków za 2022 rok

⁶ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Fałków

Rysunek 2. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Falków

Źródło: Urząd Gminy Falków

Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło, gaz ziemny i energię elektryczną

Ciepłownictwo to element energetyki, który jest odpowiedzialny za wytwarzanie, przesyłanie energii cieplnej do ogrzewania pomieszczeń oraz podgrzewania wody użytkowej. Na obszarze gminy Fałków nie funkcjonuje sieć ciepłownicza. Budynki mieszkalne, przedsiębiorstwa oraz budynki użyteczności publicznej są ogrzewane przy użyciu własnych, indywidualnych źródeł ciepła⁷.

Gmina nie jest zgazyfikowana. Mieszkańcy stosują do celów socjalno – bytowych gaz ciekły propan – butan w butlach⁸.

Przez teren gminy przebiegają dwie linie wysokiego napięcia: relacji GPZ „Myślibórz” – GPZ „Szreniawa” – GPZ „Oleszno” oraz z GPZ „Przedbórz” do tejże linii. Wzdłuż tych linii energetycznych znajduje się strefa ochronna. Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się ze stacji zasilających GPZ 110/15 kV „Szreniawa” i „Myślibórz”, natomiast rezerwy energii zapewniają GPZ 110/15 kV w Przedborzu, Radoszycach i Końskich. Zasilanie odbywa się poprzez sieć rozdzielczą średniego napięcia 15 kV oraz lokalne stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4/0,23 kV i kolejno liniami niskiego napięcia⁹.

3.2 Analiza stanu środowiska przyrodniczego gminy

Zgodnie z „Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z 2 września 2015 roku, sporządzonymi przez Ministerstwo Środowiska, Rozdział 4, str. 6: „Należy dokonać oceny stanu środowiska na terenie danej JST z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami”.

W związku z powyższym przeprowadzono analizę stanu środowiska naturalnego na obszarze Gminy Fałków z uwzględnieniem dziesięciu obszarów interwencji określonych w wyżej wymienionych wytycznych, które scharakteryzowano w kolejnych podrozdziałach.

3.2.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat

Według klasyfikacji W. Okołowicza i D. Martyn, Gmina Fałków zlokalizowana jest w śląsko-małopolskim regionie klimatycznym. Charakteryzuje się on przewagą wpływów

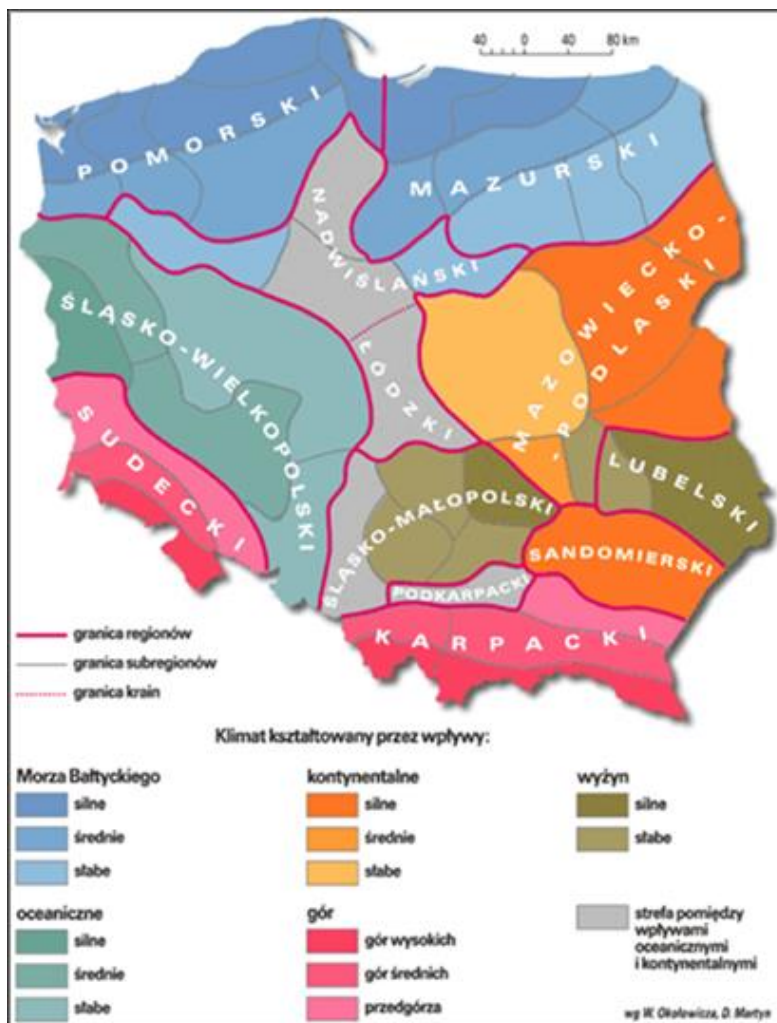
⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Fałków

⁸ Strategia Rozwoju Ponadlokalnego dla Gmin Fałków, Radoszyce, Ruda Maleniecka do roku 2030. Diagnoza strategiczna

⁹ Strategia Rozwoju Gminy Fałków na lata 2016-2025

oceanicznych. Lato w tym regionie jest długie i ciepłe, natomiast zima krótka i łagodna. Średnia dobową temperatura powietrza wynosi 8,2°C. Roczna suma opadów na terenie gminy jest równa 631 mm¹⁰. Natomiast okres wegetacyjny wynosi 210-220 dni¹¹.

Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl>

Źródła emisji zanieczyszczeń

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych,
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją,
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) związane z emisją zabudowy komunalno-bytowej i technologicznej.

¹⁰ https://klimat.imgw.pl/pl/climate-normals/TMIN_0

¹¹ <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/D1HSjTFmV>

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Gmina nie jest narażona na występowanie emisji zanieczyszczeń punktowych ze względu na brak zakładów przemysłowych wytwarzających tego rodzaju zanieczyszczenia.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Do emisji zanieczyszczeń linowych można zaliczyć przebiegającą drogę krajową, która jest głównym szlakiem komunikacyjnym na tym obszarze. Przez to, iż drogi krajowe cechuje duże natężenie ruchu, są one narażone na wzmożoną emisję zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego).

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są źródła ciepła wykorzystywane do ogrzewania budynków. Ogrzewanie domów węglem przez mieszkańców Gminy Fałków przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu istnieje ryzyko spalania w piecach różnego rodzaju odpadów, emitujących duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. Praktyki te są w dalszym ciągu powszechne na obszarach wiejskich. W konsekwencji zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji”, czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej 40 metrów wysokości.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń na obszarze gminy do powietrza atmosferycznego jest emisja z ogrzewania budynków (głównie emisja niska uzależniona od rodzaju

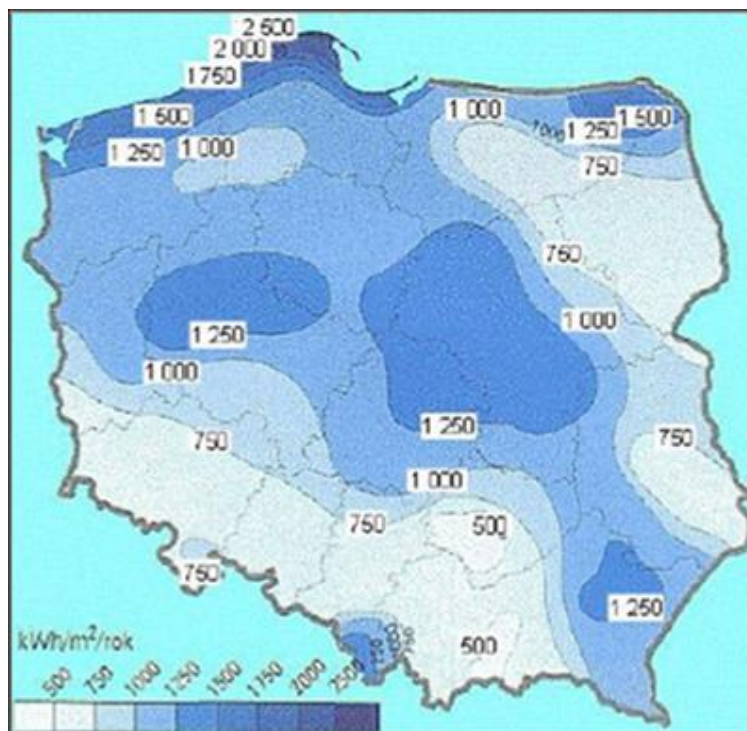
stosowanych paliw do celów grzewczych i nisko sprawnych urządzeń grzewczych). Jednakże na terenie gminy Fałków zostały podjęte działania w tym zakresie, które stopniowo pomagają pozbyć się tego problemu. Takimi działaniami jest m.in. udział w programie „Czyste Powietrze”.

Odnawialne źródła energii

Możliwość wprowadzanie większej ilości odnawialnych źródeł energii (OZE) daje szansę na wykorzystanie potencjału energetycznego gminy. Inwestycje dotyczące montażu urządzeń produkujących energię wiążą się z dość dużymi nakładami, lecz w fazie eksploatacji zostają one zwrócone z nadwyżką. Do najbardziej znanych i wykorzystywanych źródeł energii odnawialnych należą: biomasa, energia wiatru, energia słoneczna, energia wody energia geotermalna.

Poniższy rysunek przedstawia mapę mezoskalową wiatrów z izoliniami rocznej podaży surowej energii wiatru, niesionej przez strugę wiatru o powierzchni przekroju 1 m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu. Z analizy mapy wynika, że gmina Fałków znajduje się na obszarze, na którym energia wiatru wynosi $1\ 000$ - $1\ 250 \text{ kWh/m}^2$, przez co jest ona dobrym miejscem na lokalizację instalacji wiatrowych w celu pozyskania energii. Na obszarze gminy występuje jedna instalacja wytwarzająca energię wykorzystując wiatr w miejscowości Czeremno-Kolonia ¹².

Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m^2 na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

¹² Urząd Gminy w Fałkowie

Energia wodna wykorzystywana jest głównie do wytwarzania energii elektrycznej za pośrednictwem turbiny wodnej połączonej z prądnicą. Na potencjał energetyczny rzek wpływ mają przede wszystkim dwa czynniki takie jak spadek koryta rzeki oraz przepływy wody. Gmina Fałków nie jest gminą o wystarczająco dobrze rozwiniętej sieci hydrograficznej, z tego względu potencjał tego miejsca w zakresie zlokalizowania elektrowni wodnej jest niski. Zatem na tym terenie nie funkcjonuje tego typu elektrownia¹³.

Biomasę definiuje się jako „materiały organiczne pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, jak też wszelkie substancje uzyskane z transformacji surowców tego pochodzenia”. Z tego powodu, można wyróżnić następujące rodzaje biomasy:

- drewno odpadowe w leśnictwie i przemyśle drzewnym,
- produkty uboczne i odpadowe rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego, a także gospodarki komunalnej,
- produkcja, plantacje drzew i traw szybko rosnących, uprawy energetyczne.

Część mieszkańców w celach grzewczych wykorzystuje w indywidualnych źródłach ciepła jako paliwo biomasę.

Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię:

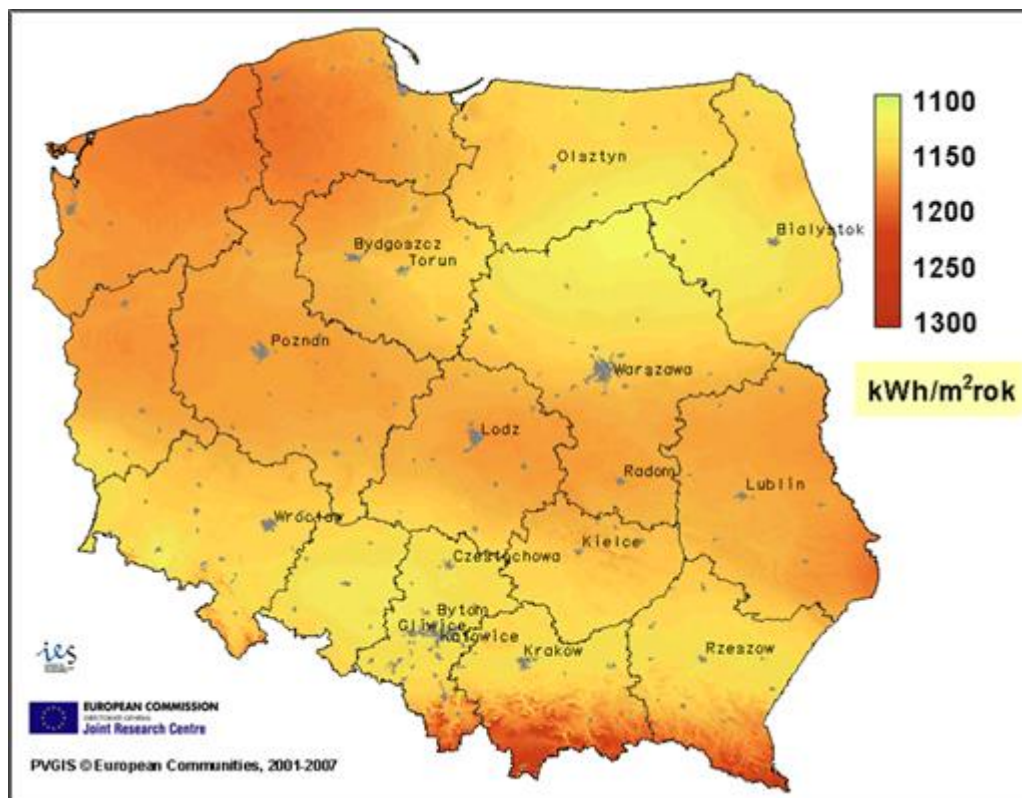
- ciepłą – za pomocą kolektorów,
- elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

Poniższy rysunek przedstawia mapę nasłonecznienia Polski. Średnie nasłonecznienie w Polsce to ok. 1000 kWh/m² rocznie. Gmina Fałków położona jest w strefie ok. 1 150-1 200 kWh/m²rok, co stwarza bardzo korzystne warunki do zlokalizowania instalacji fotowoltaicznych na tym obszarze. Budynki mieszkalne wykorzystują panele fotowoltaiczne i kolektory w zakresie wykorzystania energii słonecznej¹⁴.

¹³ Urząd Gminy w Fałkowie

¹⁴ Urząd Gminy w Fałkowie

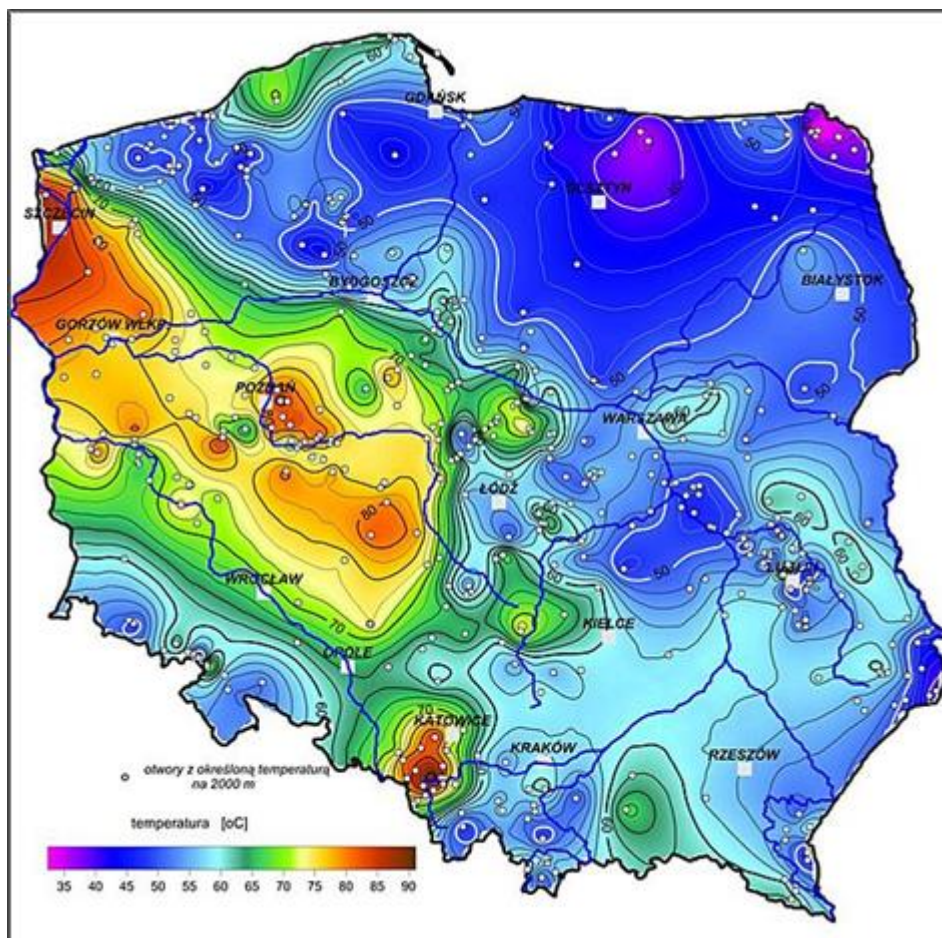
Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski

Źródło: <https://www.planergia.pl/>

Na rysunku poniżej zaprezentowana została mapa Polski z uwzględnieniem temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t. Geotermię dzielimy na geotermię niskotemperaturową i wysokotemperaturową. Geotermia wysokotemperaturowa umożliwia bezpośrednie wykorzystanie ciepła ziemi, którego nośnikiem są substancje wypełniające puste przestrzenie skalne (woda, para, gaz i ich mieszaniny) o względnie wysokich wartościach temperatur. Można ją wykorzystywać w celach grzewczych, ale również m.in. do celów rekreacyjnych, hodowli ryb, produkcji rolnej itp. Geotermia niskotemperaturowa nie daje natomiast możliwości wykorzystania bezpośredniego ciepła ziemi. Wymaga ona zastosowania urządzeń wspomagających, tj. pomp ciepła, które doprowadzają do podniesienia energii na wyższy poziom termodynamiczny. Z mapy wynika, iż gmina Fałków znajduje się w miejscu, gdzie temperatura na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi ok. 65-70 °C., co daje możliwości do wykorzystywania tego typu energii, jednakże jest bardzo drogie. Na obszarze tym wykorzystywana jest geotermia niskotemperaturowa w postaci pomp ciepła.

Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2 000 m p.p.t.

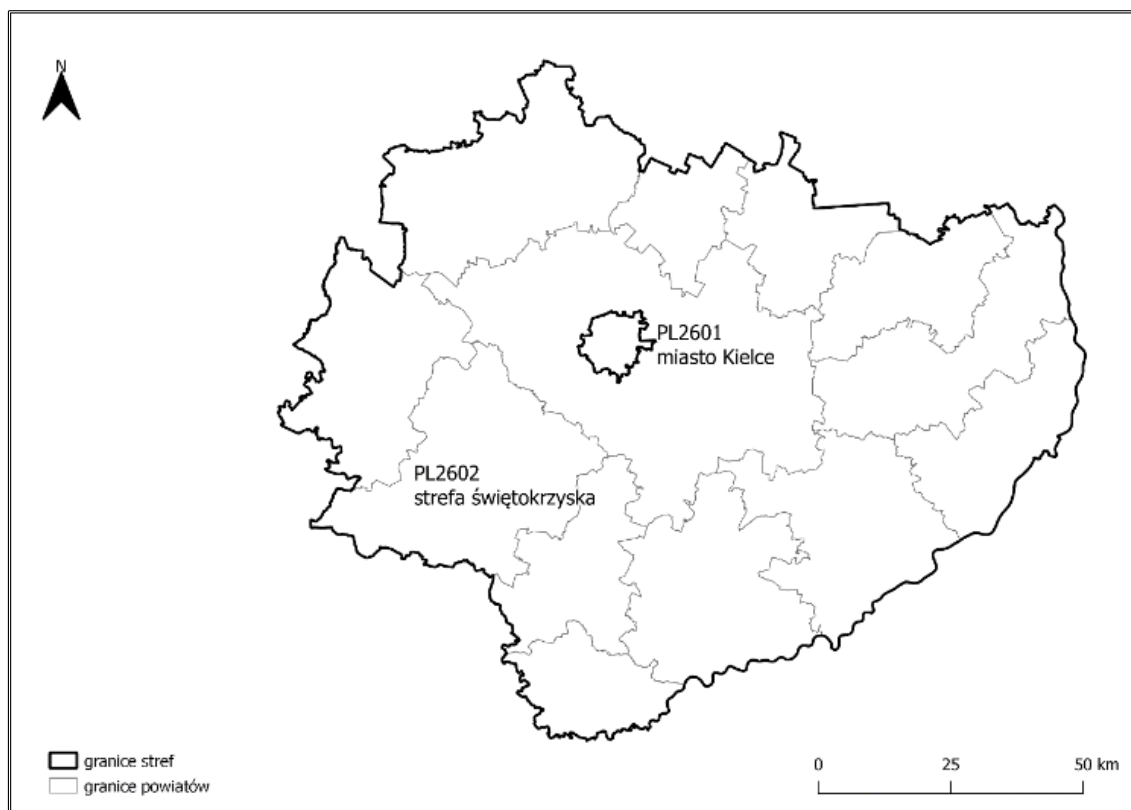
Źródło: <http://www.pgi.gov.pl/>

Stan powietrza

Zgodnie z art. 89.1. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2022 poz. 2556 ze zm.) Główny Inspektor Ochrony Środowiska, w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku, dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w danej strefie za rok poprzedni oraz odrębnie dla każdej substancji dokonuje klasyfikacji stref. Na podstawie tej oceny sporządzane jest opracowanie: „Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Świętokrzyskim”.

W celu oceny jakości powietrza teren kraju podzielony został na strefy. Wyznaczono je w oparciu o podział administracyjny. Strefy stanowią aglomeracje obejmujące miasta powyżej 100 tys. mieszkańców oraz pozostałe obszary leżące w granicach województwa. Gmina Fałków zlokalizowana jest w strefie świętokrzyskiej.

Rysunek 7. Podział województwa świętokrzyskiego na strefy świętokrzyskiej do celów oceny jakości powietrza za 2022 rok

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2022

Stan jakości powietrza w województwie świętokrzyskim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Stacje pomiarowe zlokalizowane są w taki sposób, aby pomiary poziomów stężeń zanieczyszczeń prowadzone na nich zapewniały informacje o wielkościach stężeń na dużym obszarze.

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref¹⁵:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – dopuszczalny poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko, jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

¹⁵ Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport za rok 2022

Poziom docelowy – docelowy poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego – poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie – z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II – poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia i roślin dla strefy świętokrzyskiej za 2022 rok.

Tabela 3. Wynikowe klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy
		Kryterium – poziom dopuszczalny								Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO ₂	PM ₁₀	PM _{2,5}		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃	
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2022

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂	NO _x		
strefa świętokrzyska	PL2602	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2022

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 r. w strefie świętokrzyskiej wykazała przekroczenia następujących standardów emisyjnych:

- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne (kryterium ochrona zdrowia) – przekroczenie pyłów zawieszonych PM₁₀ oraz PM_{2,5},
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe (kryterium ochrona zdrowia) – przekroczenie benzo(a)pirenu,
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy celu długoterminowego (kryterium ochrona zdrowia oraz kryterium ochrona roślin) – przekroczenie ozonu.

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy emisyjne na terenie strefy świętokrzyskiej były dotrzymane. Bezpośrednio na terenie gminy Fałków doszło do przekroczeń dopuszczalnych wartości ozonu na poziomie celu długoterminowego.

Przekroczenie dopuszczalnych poziomów ozonu troposferycznego może prowadzić do reakcji zapalnych oczu czy chorób dróg oddechowych, w tym nasilenia objawów astmy oraz zmniejszenia wydolności płuc. Ponadto podwyższone stężenia ozonu niszą roślinność i przyspieszają korozję materiałów.¹⁶

Gmina Fałków uczestniczy w programie „Czyste Powietrze”¹⁷. Mieszkańcy mogą wykorzystać fundusze z dofinansowania na:

- wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy,
- przeprowadzenie niezbędnych prac termomodernizacyjnych budynku tj. zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych,
- instalację c.o. i c.w.u.,
- mikroinstalację fotowoltaiczną,
- wentylację mechaniczną z odzyskiem ciepła.

Na obszarze województwa świętokrzyskiego obowiązują ograniczenia i zakazy zawarte w uchwale nr XXII/292/20 z dnia 29 czerwca 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała ta wprowadza harmonogram eliminacji nieekologicznych źródeł ciepła. Realizowany jest również Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych przyjęty uchwałą nr XXII/291/20 z dnia 29 czerwca 2020 r. przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego.

¹⁶ <https://www.gios.gov.pl/pl/>

¹⁷ <https://www.falkow.pl/art,146,przetargi.html>

Na terenie gminy Fałków w miejscowości Czermino funkcjonuje jedna, która posiada pozwolenie na emisję gazów lub pyłów do powietrza. Jest to Zakład Tworzyw Sztucznych i Wyrobów Różnych HEKO. Przedsiębiorstwo to specjalizuje się głównie w produkcji i dystrybucji różnego rodzaju owiewek samochodowych. Zakład został zaliczony do kategorii podmiotów, których dopuszczalna emisja pyłu całkowitego wynosi poniżej 1 Mg/rok¹⁸.

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
— monitoring powietrza na terenie strefy świętokrzyskiej, do której należy Gmina Fałków, — udział w programie „Czyste Powietrze”, którego celem jest dofinansowanie na wymianę źródeł ciepła, — obowiązująca „ustawa antysmogowa”, — brak przedsiębiorstw, które emitują zanieczyszczenia do środowiska.	— odnotowane przekroczenia ozonu na obszarze gminy, — emisja zanieczyszczeń z systemów ogrzewania wykorzystujących węgiel, — lokalizacja przedsiębiorstwa z pozwoleniem na emisję gazów lub pyłów do powietrza na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— dofinansowania w celu poprawy jakości powietrza, — moda na ekologiczny tryb życia, — edukacja ekologiczna mieszkańców.	— spalanie odpadów w indywidualnych kotłowniach, — niska świadomość ekologiczna społeczeństwa, — zmiany klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.2 Zagrożenia hałasem

Rozwój gospodarczy charakteryzuje się m.in. budową nowych zakładów przemysłowych, modernizacją już istniejących oraz rozbudową infrastruktury komunikacyjnej. Sytuacja ta wpływa na wzrost zagrożenia hałasem. Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy to różnego rodzaju niepożądane, uciążliwe, a w niektórych przypadkach nawet szkodliwe dla człowieka i jego samopoczucia oraz zdrowia drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, które za pośrednictwem powietrza oddziałują – nierzadko w sposób zły

¹⁸ Wytyczne do pozwoleń emisyjnych. Uwzględnianie w pozwoleniach na emisję gazów lub pyłów do powietrza i pozwoleniach zintegrowanych procedury wdrażania działań ograniczających emisję pyłu do powietrza z instalacji w przypadku wprowadzenia 3. stopnia zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza.

– na zmysły i organizm człowieka. Taki hałas wpływa bardzo niekorzystnie na koncentrację i znacząco utrudnia odpoczynek, czasem nawet we własnym domu. W konsekwencji może odbijać się na naszym zdrowiu oraz wydajności w pracy i innych dziedzinach życia codziennego i społecznego.

Z racji tego, iż większość zakładów stanowią zakłady małe, Gmina Fałków nie jest narażona na uciążliwy hałas przemysłowy.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej.

Ze względu na obecność drogi krajowej na terenie gminy, obszar ten jest narażony na zagrożenie spowodowane hałasem komunikacyjnym.

Badanie natężenia hałasu

Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N , z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności danych demograficznych i dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

Podstawowym kryterium oceny hałasu w środowisku są dopuszczalne poziomy hałasu odnoszące się do różnych grup źródeł hałasu oraz rodzajów terenów, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Według danych przekazanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, na terenie gminy nie prowadzono badań monitoringu hałasu¹⁹.

Na odcinku drogi krajowej nr 42, przebiegającej przez obszar gminy (Przedbórz/ ul. Krakowska DW 742/ - Ruda Maleniecka /DK74/ dokonano pomiaru Średniego Dobowego Ruchu Roczno w ramach Ruchu Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021. Na badanym odcinku odnotowano 3 528 pojazdów/dobę. Zatem nie wykazano przekroczeń liczby pojazdów

¹⁹ Dane GIOŚ, stan na dzień 07.06.2023r.

na tej drodze, gdyż uśredniony wynik całego badania wykazał wartość 13 574 pojazdów/dobę przejeżdżających drogami krajowymi.

Podsumowanie: analiza SWOT

Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów przemysłowych będących źródłem hałasu o dużym natężeniu.	— występowanie drogi krajowej, która większym ruchem niż drogi powiatowe i gminne, — brak wykonywanych badań odnośnie natężenia hałasu na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— modernizacja dróg lokalnych i wykorzystywanie cichych nawierzchni drogowych, — akcje informacyjno-promocyjne zachęcające do wykorzystania alternatywach środków transportu.	— rozwój komunikacji i wzrost liczby pojazdów na drogach, — wysokie koszty rozbudowy infrastruktury transportowej niezagrożającej środowisku naturalnemu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.3 Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022, poz. 2556 ze zm.) przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą: stacje i linie energetyczne, nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie, stacje bazowe telefonii

komórkowej, wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji, urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe.

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są linie energetyczne, w tym linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Obszar ten przecinają dwie linie wysokiego napięcia: relacji GPZ „Myślibórz” – GPZ „Szreniawa” – GPZ „Oleszno” oraz z GPZ „Przedbórz” do tejże linii. Wzdłuż tych linii energetycznych znajduje się strefa ochronna. Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną odbywa się ze stacji zasilających GPZ 110/15 kV „Szreniawa” i „Myślibórz”, natomiast rezerwy energii zapewniają GPZ 110/15 kV w Przedborzu, Radoszycach i Końskich. Zasilanie odbywa się poprzez sieć rozdzielczą średniego napięcia 15 kV oraz lokalne stacje transformatorowo-rozdzielcze 15/0,4/0,23 kV i kolejno liniami niskiego napięcia²⁰.

Dodatkowo na obszarze gminy zlokalizowane są bazowe stacje telefonii komórkowej, które również mogą być źródłami promieniowania elektromagnetycznego. Funkcjonują tu stacje bazowe telefonii komórkowej: GSM²¹.

W 2019 roku Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dokonał badania pól elektromagnetycznych (PEM) w jednym punkcie pomiarowym zlokalizowanym na terenie gminy Fałków. Wynik badania to 0,1 V/m, przy czym dolny próg oznaczalności sondy pomiarowej wynosił 0,3 V/m. Zatem nie doszło do przekroczenia dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych²².

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
— prowadzone w 2019 roku badania pól elektromagnetycznych na terenie gminy, — brak przekroczenia poziomu PEM na terenie gminy, — mała koncentracja bazowych sieci telefonicznych.	— występowanie linii napowietrznych na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej, — wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów	— wzrost liczby urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotycząca pól elektromagnetycznych.

²⁰ Strategia Rozwoju Gminy Fałków na lata 2016-2025

²¹ <https://si2pem.gov.pl/>

²² Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na lata 2017-2019 w województwie świętokrzyskim – w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska

poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.4 Gospodarowanie wodami

Gmina Fałków zlokalizowana jest na obszarze dorzecza Wisły, w zlewni II rzędu rzeki Pilicy. Sieć hydrograficzną gminy tworzą rzeki: Ojrzanka, Struga, Barbarka oraz Greszczynka. Znajdują się tu również zbiorniki stanowiące stawy rybne. Największe z nich występują w rejonie wsi Skórnice, a ich powierzchnia wynosi ok. 70 ha²³.

Zgodnie z wykazem obowiązującym w latach 2016-2021, Gmina Fałków znajdowała się na terenie 5 zlewni jednolitych części wód powierzchniowych:

- RW20006254219 – Czarna Włoszczowska od źródeł do Czarnej z Olszówki bez Czarnej z Olszówki,
- RW20006254354 – Dopływ z Nosalewic,
- RW20006254369 – Ojrzanka,
- RW20006254489 – Barbarka,
- RW20009254479 – Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki.

Zlewnie Jednolitych Części Wód Powierzchniowych znajdujące się obecnie na terenie gminy (zgodnie z wykazem z dnia 17 lutego 2023 w ramach rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły)²⁴:

- RW2000062544799 – Czarna od Plebanki do Barbarki,
- RW20000625429 – Czarna,
- RW200010254369 – Ojrzanka,
- RW2000112545399 – Pilica od Zwłeczy do zb. Sulejów.

²³ Strategia Rozwoju Gminy Fałków

²⁴ <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Tabela 8. Charakterystyka zlewni JCWP prowadzonych na obszarze gminy

KOD JCWP	Nazwa JCWP	Typ JCWP	Status JCWP	Czy JCWP jest zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych? (zagrożona/niezagrożona)
RW2000062544799	Czarna od Plebanki do Barbarki	RW_wap	NAT	zagrożona
RW20000625429	Czarna	RW_wap	NAT	zagrożona
RW200010254369	Ojrzanka	PNp	NAT	niezagrożona
RW2000112545399	Pilica od Zwleczy do zb. Sulejów	RzN	NAT	zagrożona

Legenda:

RW_wap – Potok lub mała rzeka wyżynna na podłożu węglanowym

PNp – Potok lub strumień nizinny piaszczysty

RzN – Rzeka nizinna

NAT – Naturalna część wód

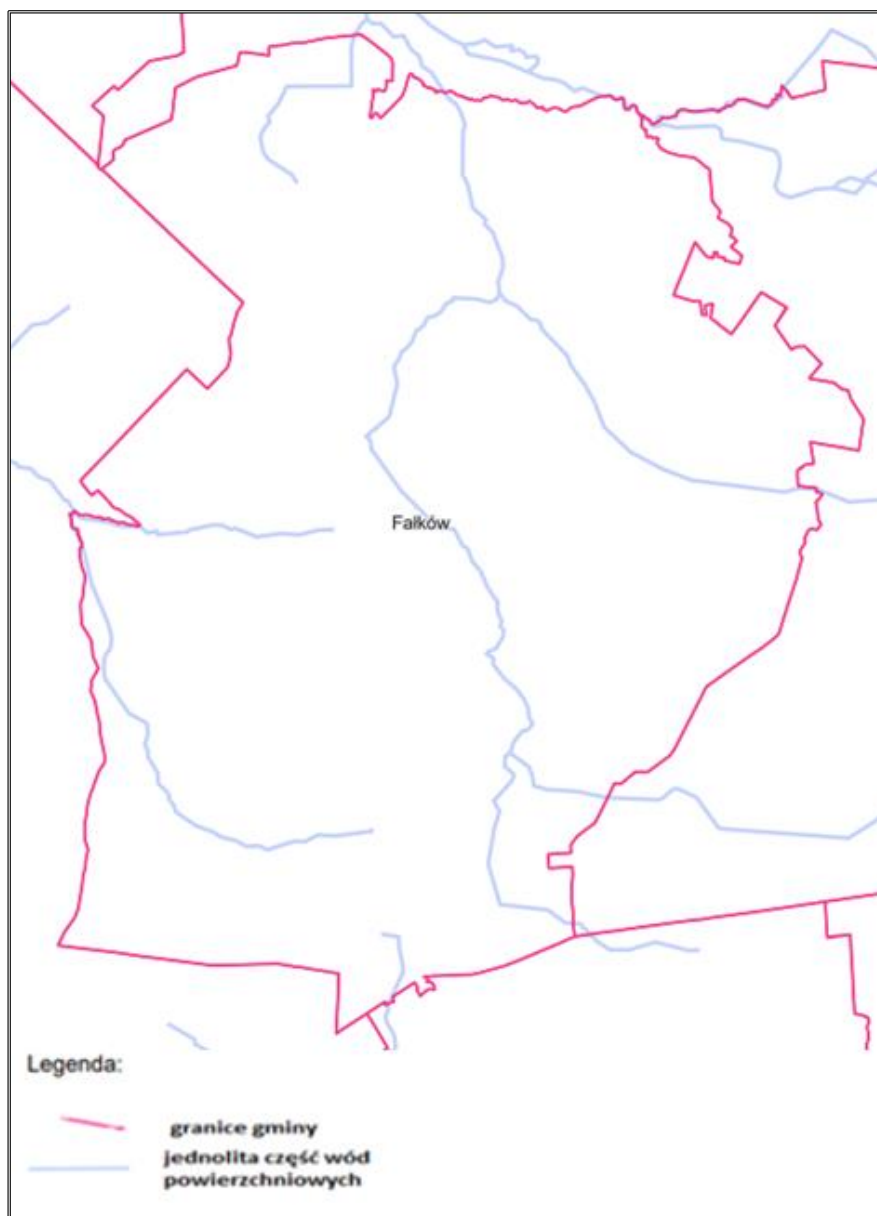
Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Tabela 9. Klasyfikacja i ocena zlewni jcwp na terenie gminy Fałków w poprzednim cyklu planistycznym

Nazwa ocenianej JCWP		Czarna Włoszczowska od źródeł do Czarnej z Olszówki bez Czarnej z Olszówki	Barbarka	Czarna Maleniecka od Plebanki do Barbarki	Ojrzanka
Kod JCWP		RW20006254219	RW20006254489	RW20009254479	RW200010254369
Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód	Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	3 (2020)	2 (2020)	4 (2020)	2 (2022)
	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	4 (2020)	4 (2017)	2 (2017)	2 (2022)
	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	>2 (2020)	>2 (2020)	2 (2020)	2 (2022)
	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)	2 (2020)	2 (2020)	2 (2017)	2 (2022)
STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)		Umiarkowany stan ekologiczny (2020)	Umiarkowany stan ekologiczny (2020)	Słaby potencjał ekologiczny (2020)	-
STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)		Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	-
OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)		Zły stan wód (2020)	Zły stan wód (2021)	Zły stan wód (2021)	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Rysunek 8. Zlewnie JCWP na terenie gminy Fałków

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html

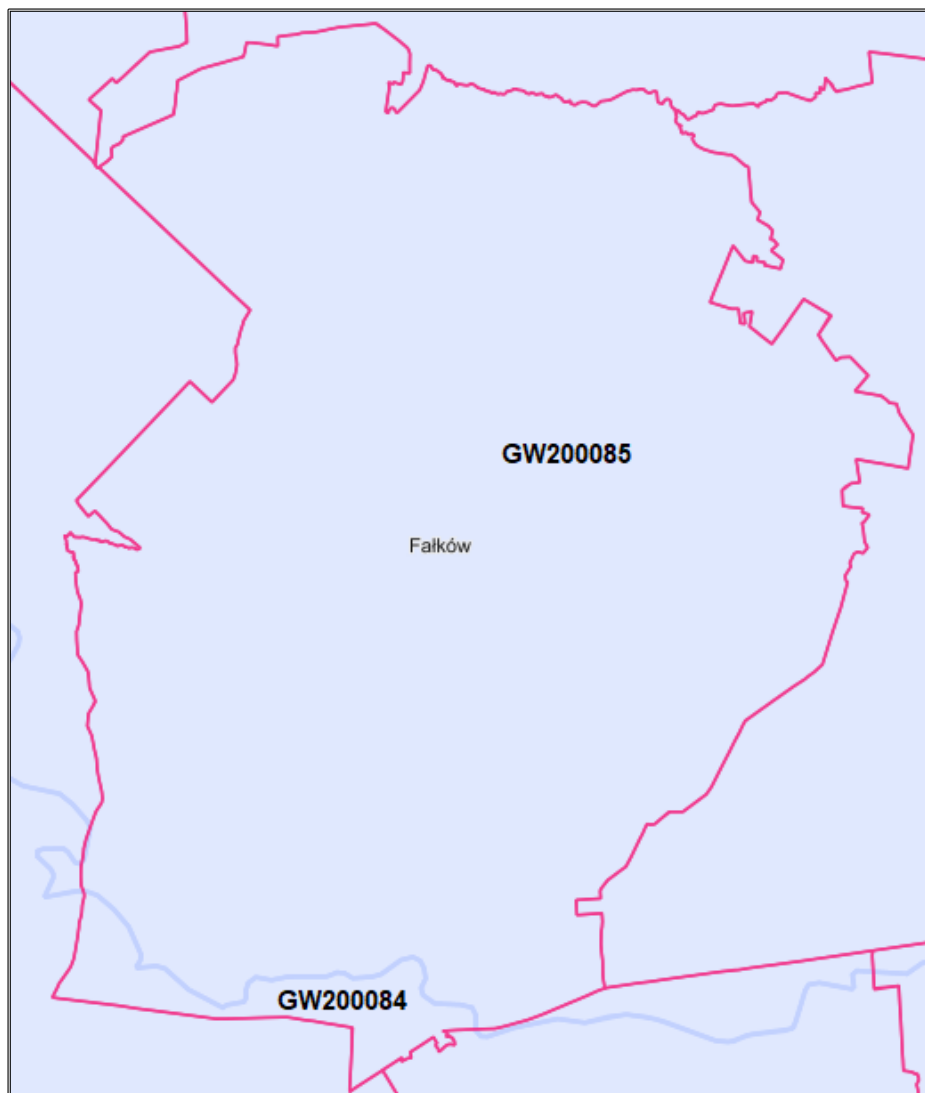
Gmina Fałków znajduje się w obrębie dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych:

- GW200084,
- GW200085.

Na terenie gminy Fałków nie prowadzono badań jakości wód podziemnych w ramach monitoringu krajowego²⁵.

²⁵ Dane GIOŚ, stan na dzień 07.06.2023r.

Rysunek 9. Zlewnie JCWPd na obszarze gminy Fałków

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html

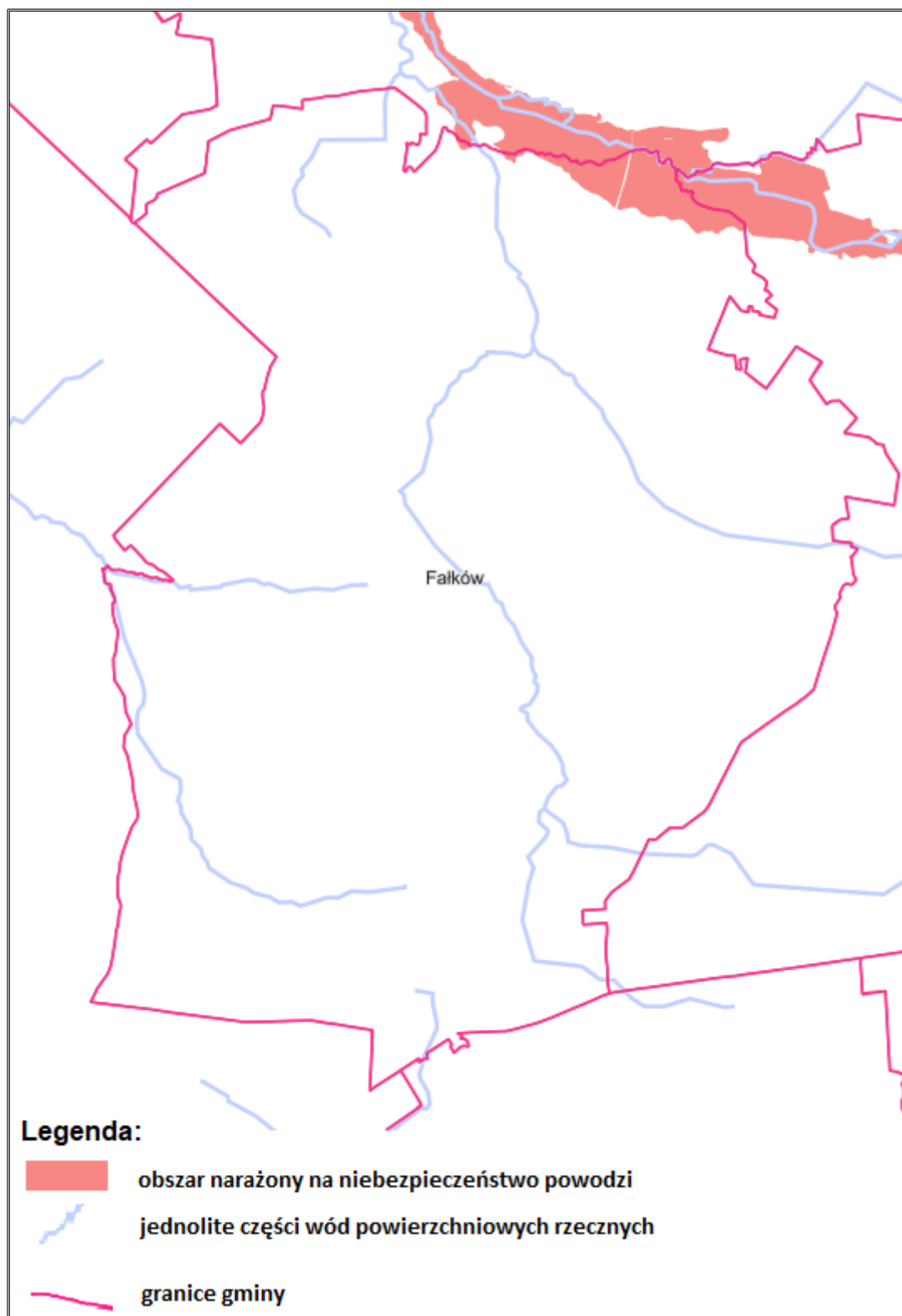
Gmina Fałków nie znajduje się w zasięgu żadnego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych.

Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza duże prawdopodobieństwo wystąpienia tam zjawiska powodzi. Ryzyko powodzi natomiast oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej.

Ocena ryzyka powodziowego przygotowywana jest przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Dla północno-wschodniej i południowej części obszaru gminy opracowane mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego. Terenami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi jest północno-wschodni fragment gminy.

Rysunek 10. Obszary na terenie gminy Fałków narażone na niebezpieczeństwo powodzi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html?gpmap=gp0

Zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarczą, poziom urbanizacji terenu.

Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód na terenie gminy należy zaliczyć m.in.: spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz ryzyko niewłaściwego wykonywania zabiegów agrotechnicznych. W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofity i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, a także znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi poważne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na ryzyko nadużywania nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów gminy. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Bezpośrednimi źródłami zanieczyszczeń wód na terenie gminy są: spływy nieczystości komunalnych z gospodarstw domowych, spływy powierzchniowe z użytków rolnych zawierających pozostałości środków ochrony roślin oraz wody opadowe z terenów zurbanizowanych²⁶.

Susza

W ramach planu przeciwdziałania skutkom suszy wyznaczono w czterostopniowym podziale zagrożenia suszą następujące klasy obszarów²⁷:

²⁶ Strategia Rozwoju Gminy Fałków na lata 2016-2025

²⁷ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz.U. 2021 poz. 1615)

- I klasa – obszary zagrożone w stopniu słabym,
- II klasa – obszary zagrożone w stopniu umiarkowanym,
- III klasa – obszary zagrożone w stopniu silnym,
- IV klasa – obszary zagrożone w stopniu ekstremalnym.

Gmina Fałków według:

- mapy klas zagrożenia suszą rolniczą na terenach rolnych i leśnych, położona jest na terenie klasy I, czyli obszarze słabo zagrożonym.
- mapy klas zagrożenia suszą hydrologiczną, znajduje się na terenie klasy III, świadczy to o silnym zagrożeniu suszą.
- mapy klas zagrożenia suszą hydrogeologiczną, znajduje się na terenie klasy II, czyli występuje tam umiarkowane zagrożenie suszą hydrogeologiczną.

Na podstawie mapy łącznego zagrożenia suszą (suma zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) gmina Fałków, znajduje się na terenie zagrożenia suszą w stopniu umiarkowanym.

17 września 2019 r. zostało sporządzone zestawienie zbiorcze dotyczące szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej powstałych w wyniku suszy, która została odnotowana 15 lipca 2019 roku. Zgodnie z treścią tego zestawienia, straty przekroczyły 30% średniej rocznej produkcji rolnej w 28 gospodarstwach²⁸.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 10. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
— monitorowanie wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiskowego prowadzonego przez GIOŚ.	— zły stan wód powierzchniowych, — brak oceny jakości wód podziemnych na terenie gminy, — silne zagrożenie suszą hydrologiczną na terenie gminy, — możliwość występowania powodzi na obszarze gminy.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie działań z zakresu ochrony wód, — zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji,	— działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — zagrożenie powodzią wpływające na wody podziemne, — gwałtowne zjawiska pogodowe mogące spowodować powodzie oraz odtopienia. — .

²⁸ Dane pozyskane z Urzędu Gminy Fałków

— dofinansowanie na likwidację bezodpływowych i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach, gdzie budowa kanalizacji jest ekonomicznie nieuzasadniona.	
---	--

Źródło: Opracowanie własne

3.2.5 Gospodarka wodno-ściekowa

Infrastruktura wodociągowa

Zgodnie z danymi GUS i Urzędu Gminy Fałków, długość sieci wodociągowej na terenie gminy Fałków w roku 2022 wynosiła 110,58 km, czyli o 0,99% więcej niż w roku 2018. W analizowanym czasie zwiększyła się również liczba przyłączy o 32 sztuk. Sytuacja w zakresie systemu wodociągowego na obszarze gminy jest dobra, o czym świadczy fakt, iż w 2022 roku, aż 99,99% budynków mieszkalnych podłączonych jest do infrastruktury technicznej.

Tabela 11. Sieć wodociągowa na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	109,50	109,50	109,50	110,70	110,58
Liczba przyłączy	szt.	1 552	1 565	1 565	1 571	1 584
Awarie sieci	szt.	20	20	4	5	3
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	108,1	105,5	115,7	102,4	116,5
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej	%	99,90	93,60	94,50	95,90	99,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz dane z Urzędu Gminy Fałków

Źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Fałków jest ujęcie podziemne z utworów jurajskich zlokalizowane w miejscowości Czermno. Woda z tego ujęcia jest dobrej jakości i jest dostarczana siecią wodociągową bez konieczności jej uzdatniania. Ujęcie to posiada strefę ochrony bezpośredniej mającą szerokość 30 m oraz strefę ochrony pośredniej mającą szerokość 50 m²⁹.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Końskich stwierdził podczas badań w 2022 roku, iż po dokonaniu kontroli jakości wody z wodociągów na terenie gminy Fałków odpowiada ona

²⁹ Raport o stanie Gminy Fałków za 2022 rok

wymaganiom³⁰ określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).

Infrastruktura kanalizacyjna

Zgodnie z danymi GUS i Urzędu Gminy Fałków, długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Fałków zwiększyła się o 5,25% w stosunku do roku 2018. Liczba przyłączy sieci kanalizacyjnej prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, również uległa zwiększeniu. Wzrost ten wynosił 15,51%. W 2021 roku 58,0% budynków mieszkalnych było podłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Tabela 12. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci	km.	56,20	56,20	56,20	59,50	59,15
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	793	844	844	931	916
Ścieki bytowe odprowadzane siecią kanalizacyjną	dam ³	69,0	72,0	81,0	93,0	98,4
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury	%	53,3	52,6	56,0	56,9	58,0
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	15	17	10	9	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz dane z Urzędu Gminy Fałków

Ścieki wytworzone w obrębie gminy Fałków, odprowadzane są do mechaniczno-biologicznej gminnej oczyszczalni ścieków o przepustowości 2x300 m³/d w Fałkowie³¹. Ścieki doprowadzone do oczyszczalni zostają w 100% oczyszczone przed ich odprowadzeniem³².

Zgodnie z uchwałą nr XXI/159/2020 Rady Gminy w Fałkowie z dnia 30 grudnia 2020 r., utworzona została aglomeracja Fałków. Aglomeracja swym zasięgiem obejmuje tereny objęte systemem kanalizacji zbiorczej w miejscowościach Fałków, Skórnice, Czermino, Czermino-Kolonia, Olszamowice i Wola Szkucka. Obszar aglomeracji jest w 93,65% skanalizowany³³.

³⁰ Stan sanitarny Powiatu Koneckiego 2022

³¹ Raport o stanie Gminy Fałków za 2022 rok

³² KPOŚ, stan na dzień 21.08.2023 r.

³³ KPOŚ, stan na dzień 21.08.2023r.

Zbiorniki bezodpływowe i przydomowe oczyszczalnie ścieków

Gmina Fałków prowadzi ewidencję przydomowych oczyszczalni i zbiorników bezodpływowych. Na dzień 31.12.2022 r., na terenie gminy odnotowano 241 zbiorników bezodpływowych oraz 28 przydomowych oczyszczalni ścieków.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
— funkcjonowanie oczyszczalni ścieków, — przynależność do aglomeracji ściekowej, — zmniejszająca się ilość awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, — dobrze zwodociągowany obszar gminy, — woda z wodociągów możliwa do spożycia, — prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni i zbiorników bezodpływowych przez Gminę.	— niewystarczająco skanalizowany obszar gminy, — duża liczba zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
— rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — likwidacja zbiorników bezodpływowych, — dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków.	— niewystarczający rozwój sieci kanalizacyjnej, — niewłaściwe użytkowanie przydomowych oczyszczalni ścieków, — możliwość zanieczyszczenia wód w przypadku wycieku ze zbiorników bezodpływowych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.6 Zasoby geologiczne

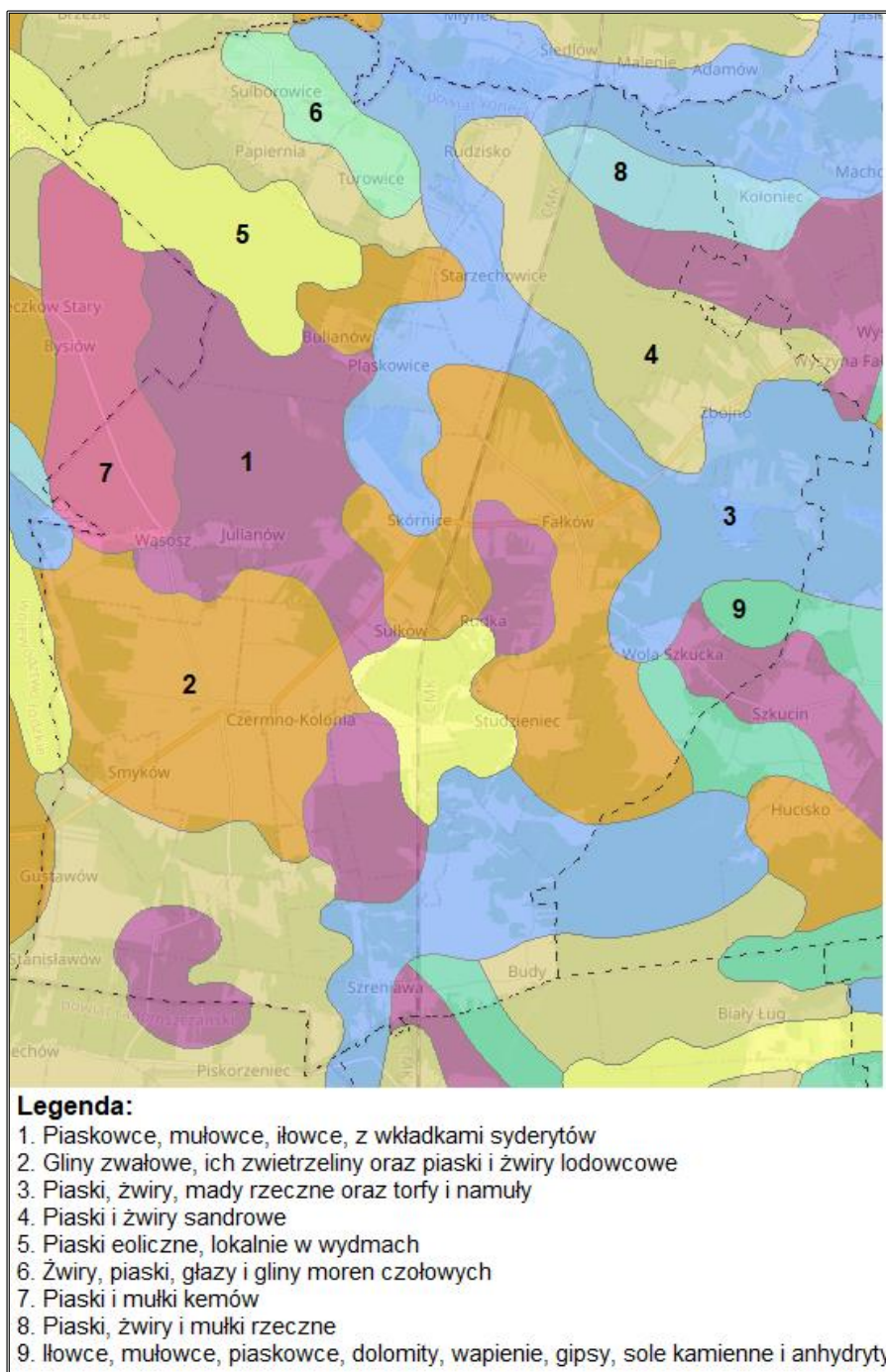
Obszar gminy Fałków został ukształtowany przez rzeźbę polodowcową o charakterze denudacyjnym z niewielkimi wzniesieniami. Krajobraz ten jest wzbogacony o wierzchołki pagórków moreny czołowej. Teren gminy rozdzielony jest różnymi formami dolinnymi. Największą i najbardziej płaską z nich jest dolina Czarna Maleniecka rozciągająca się w północnej części gminy³⁴.

Gmina Fałków położona jest na południowo-zachodnim mezozoicznym obniżeniu Gór Świętokrzyskich. Starsze formy przykryte są osadami czwartorzędowymi, takimi jak gliny zwałowe, mułki, ropy zastoiskowe, piaski i żwiry fluwioglacjalne. W wielu przypadkach przykryte są one deluwiami i piaskami eolicznymi. Natomiast doliny rzeczne często wypełnione są piaskami, marami i torfami³⁵.

³⁴ Strategia Rozwoju Gminy Fałków na lata 2016-2025

³⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Fałków

Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych Gminy Fałków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie bdl.lasy.gov.pl

Na obszarze gminy nie występują obszary górnicze oraz nie jest prowadzona eksploatacja złóż kopalin.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Ochrony Przeciwośuwiskowej SOPO), na terenie gminy Fałków nie rozpoznano obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— brak występowania obszarów zagrożonych osuwiskami.	— brak eksploatowanych złóż kopalin i aktywnych obszarów górniczych, — ograniczenia związane z eksploatacją złóż.
Szanse	Zagrożenia
— rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, — rekultywacja i zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych.	— nielegalne wydobywanie kopalin (bez koncesji lub niezgodne z koncesją).

Źródło: Opracowanie własne

3.2.7 Gleby

Gmina Fałków jest obszarem o glebach słabej jakości. Dominację stanowią gleby bielicowe. Mniejszy udział w strukturze mają gleby brunatne, które należą do kompleksu 6 żyniego słabego i 7 żyniego bardzo słabego. Innymi glebami występującymi na obszarze gminy o znacznie mniejszym udziale są: pseudobielice, czarne ziemie zdegradowane, mady, gleby murszaste, gleby murszowe, gleby torfowe³⁶. Struktura bonitacyjna na terenie gminy Fałków³⁷:

- klasa IIIb – 0,2% powierzchni użytków rolnych,
- klasa IV – 22,1% powierzchni użytków rolnych,
- klasa V – 42,4% powierzchni użytków rolnych,
- klasa VI – 34,1% powierzchni użytków rolnych,
- klasa VIz – 1,2% powierzchni użytków rolnych.

Zagrożeniami dla gleb, które mogą powodować ich degradację na obszarze gminy, są:

- niewłaściwe użytkowanie rolnicze gleb,
- błędne stosowanie środków ochrony roślin i nawozów sztucznych,
- oddziaływanie przemysłu, transportu i gospodarki komunalnej.

Na terenie gminy nie został zlokalizowany punkt pomiarowo-kontrolny monitoringu chemizmu gleb ornych, realizowanego w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska, z racji czego nie dokonano żadnych badań w kontekście jakości gleby na tym obszarze³⁸.

Według ustawy Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku, przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które

³⁶ Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Świętokrzyskiego, Gmina Fałków

³⁷ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Fałków

³⁸ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2020-2022”

zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r., a także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi. Według danych z mapy zanieczyszczeń powierzchni ziemi, na terenie gminy Fałków nie udokumentowano żadnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi³⁹.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— duża ilość gleb przeznaczonych pod uprawy rolnicze.	— gleby niskiej klasy bonitacyjnej, — zanieczyszczenia gleb wywołane czynnikami naturalnymi oraz antropogenicznymi, — brak monitoringu jakości gleb.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, — popularyzacja działań ekologicznych, — programy rolno-środowiskowe.	— postępująca urbanizacja i fragmentyzacja terenu, — zmiany klimatyczne.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Aktem prawnym regulującym system gospodarki odpadami na terenie gminy jest Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Fałków. Zawiera on szczegółowe zasady w tym zakresie.

W latach 2018-2022 na terenie gminy nastąpił spadek ilości produkowanych odpadów. W roku 2022 zebrano o 10,98% odpadów mniej niż w roku 2018. Spadek dotyczy zarówno zebranych odpadów w sposób selektywny, jak i zmieszanych. Szczegółowe dane na temat odpadów zebranych ogółem, odpadów zmieszanych i odpadów zebranych w sposób selektywny zawiera tabela poniżej.

Tabela 16. Odpady zebrane z terenu gminy Fałków w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Zebrane ogółem	t	700,11	769,18	964,17	652,94	623,27
Zmieszane ogółem	t	420,32	451,70	448,32	349,31	392,58
Selektywne ogółem	t	279,79	317,48	515,85	303,63	230,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Szczegółowe informacje dotyczące odpadów odebranych selektywnie z terenu gminy w latach 2018-2022 zostały przedstawione w tabeli poniżej.

³⁹ <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Tabela 17. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022

Rodzaj odpadów	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Opakowania z papieru i tektury	t	33,26	23,23	47,23	23,23	19,72
Opakowania z tworzyw sztucznych	t	3,00	1,26	4,50	3,49	0,24
Szkło	t	76,86	120,91	133,20	117,00	75,33
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	t	2,96	6,63	12,20	6,00	8,27
Odpady wielkogabarytowe	t	15,80	22,70	45,90	22,00	44,39
Zmieszane odpady opakowaniowe	t	147,80	136,94	261,31	131,91	82,74
Niebezpieczne	t	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe	t	0,10	5,81	11,51	0,00	0,00
Ogółem	t	279,79	317,48	515,85	303,63	230,69

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie gminy nie funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, jednakże są prowadzone działania mające na celu jego uruchomienie. Prowadzone są również działania związane z wyegzekwowaniem usunięcia odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania w Fałkowie przez zakład Polskie Odpady Komunalne SP. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Do gospodarki odpadami należy zaliczyć również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane dane dotyczące masy wyrobów zinwentaryzowanych, unieszkodliwionych i pozostałych do unieszkodliwienia zawierających azbest zebranych z gminy Fałków wg aktualnych danych znajdujących się w bazie azbestowej w 2022 roku.

Tabela 18. Wyroby azbestowe na terenie gminy Fałków [kg]

Zinwentaryzowane	Unieszkodliwione	Pozostałe do unieszkodliwienia
4 232 591	287 245	3 945 346

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: www.bazaazbestowa.gov.pl

Zinwentaryzowane odpady na terenie gminy Fałków przyjmują wagę 4 232 591 kg. Odpadów do unieszkodliwienia zostało aż 93,21%, czyli 3 945 346 kg. Dane z 2022 roku wykazują, iż na ten moment zostało unieszkodliwionych zaledwie 287 245 kg wyrobów zawierających azbest.

W ubiegłym roku została przeprowadzona kontrola Najwyższej Izby Kontrolnej, której celem była weryfikacja miejsc magazynowania odpadów. Przyczyną tej kontroli była seria pożarów, do których dochodziło na terenie składowiska odpadów. Właściciel składowiska usłyszał oskarżenia za niewłaściwe przyjmowanie i składowanie odpadów, wskutek czego dochodziło do pożarów⁴⁰.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
— spadek ilości zebranych odpadów, — realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy.	— brak punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie gminy, — bardzo niski stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie gminy, — odpady do usunięcia na terenie Fałkowa związane z działalnością zakładu Polskie Odpady Komunalne Sp. z o.o., — występująca seria pożarów na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
— pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowanie infrastruktury gospodarki odpadami, — ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej.	— rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — dzikie wysypiska śmieci.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.9 Zasoby przyrodnicze

Szata roślinna na obszarze gminy Fałków jest silnie uzależniona od jej budowy geologicznej. Dominację ilościową stanowią bory świeże zajęte przez bory sosnowe. Kolejną formą siedlisk występujących na tym obszarze są siedliska nadmiernie wilgotne zajęte przez łągi, bory wilgotne i bagienne, a także torfowiska niskie, wysokie i przejściowe. Na obszarze gminy, można zaobserwować takie gatunki roślin jak: skrzypy, widłaki, paprocie. Na tym terenie znajduje się też wiele gatunków roślin chronionych, np. mącznica lekarska, pomocnik

⁴⁰ Starostwo Powiatowe w Końskich,
<https://echodnia.eu/swietokrzyskie/w-konskich-ruszy-proces-po-serii-pozarow-wysypiska-w-falkowie/ar/c1-15589430>

baldaszkowy, storczyk plamisty, storczyk szerokolistny, kopytnik pospolity, konwalia majowa, kruszyna pospolita, kalina koralowa i inne⁴¹.

Na terenie gminy Fałków można zaobserwować wiele gatunków zwierząt. Do najbardziej pospolitych należą: sarna, lis, dzik, zając, nornica ruda, kret, ryjówka, borsuk oraz gronostaj. Wyróżniono również wiele gatunków ryb, m.in. karpia, brzana, szczupaka, leszcza czy też ukleja. Występujące tutaj owady to głównie motyle, zaś wśród ptaków można wyodrębnić: sikorkę bogatkę, szpaka, drozda, grubodzioba, kuropatkę, rudzika i inne. Grupa gadów i płazów reprezentowana jest przez: traszkę grzebieniastą, ropuchę paskówkę, kumaka nizinnego, rzekotkę oraz jaszczurkę zwinkę⁴².

Lasy na obszarze gminy zajmują powierzchnię 6 197,69 ha, stanowiąc przy tym 46,0% ogółu gruntów gminnych. Lasy publiczne zajmują 68,77% powierzchni leśnej gminy. Większość z nich należy do Skarbu Państwa, Poniżej zamieszczono tabelę z podziałem lasów na obszarze gminy.

Tabela 20. Struktura lasów na terenie gminy Fałków

Wyszczególnienie	Jednostka	2018	2019	2020	2021	2022
Lesistość	%	45,8	45,9	45,9	46,0	46,0
Lasy ogółem	ha	6 176,11	6 192,25	6 192,96	6 197,74	6 197,69
Lasy publiczne ogółem	ha	4 241,58	4 256,72	4 257,43	4 262,21	4 262,16
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	4 216,58	4 231,72	4 232,43	4 238,25	4 238,20
Lasy prywatne ogółem	ha	1 934,53	1 935,53	1 935,53	1 935,53	1 935,53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

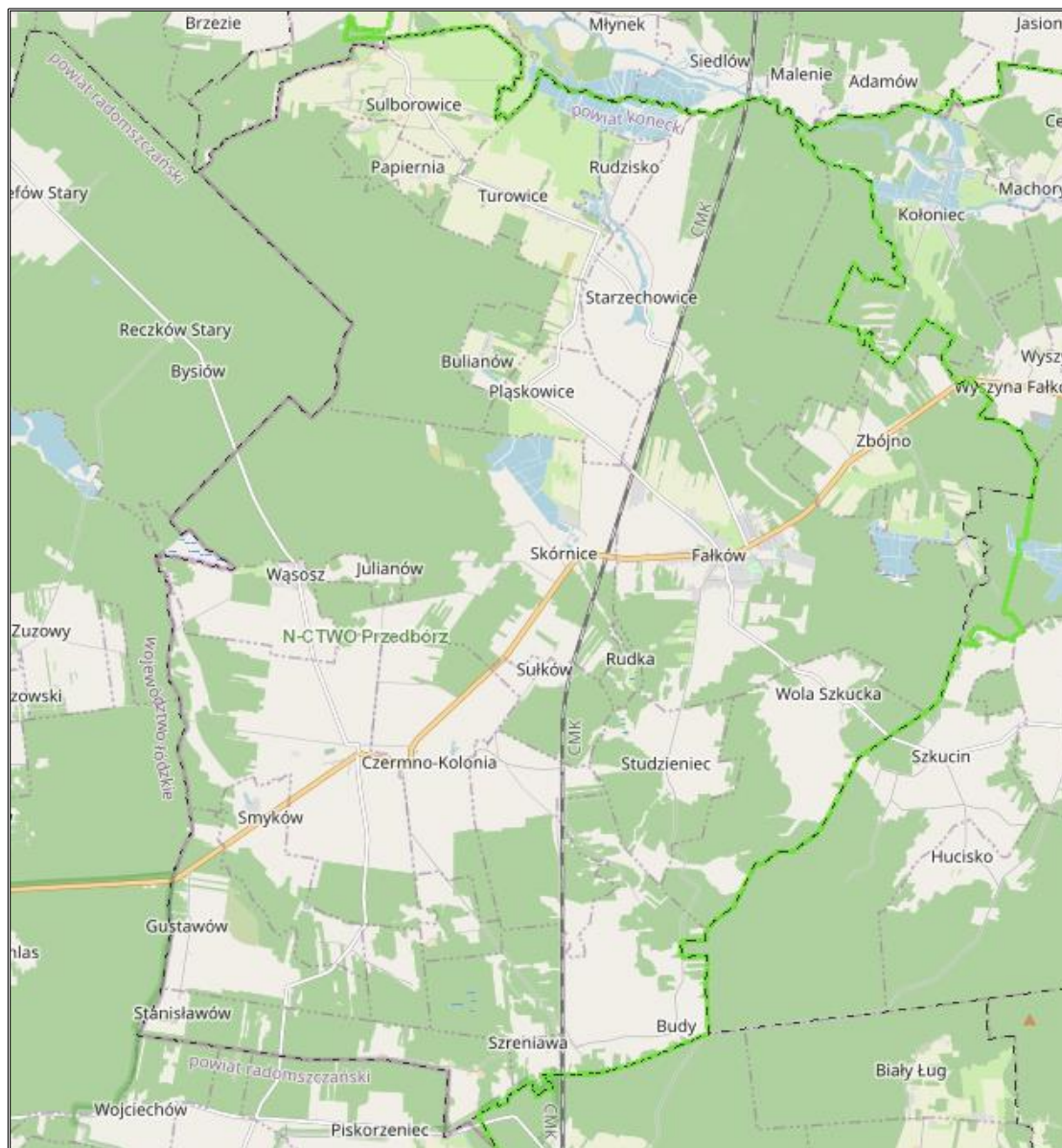
Gmina Fałków znajduje się w obrębie Nadleśnictwa Przedbórz. Większość lasów (75%) nadleśnictwa to lasy stanowiące własność Skarbu Państwa. Pozostała część (25%) to lasy należące do osób fizycznych. W lasach gminy Fałków wyodrębniono 18 typów siedliskowych lasu. Większość stanowią siedliska borowe, a wśród nich dominuje bór świeży i bór mieszany świeży⁴³.

⁴¹ Inwentaryzacja Przyrodnicza Gmin Województwa Świętokrzyskiego, Gmina Fałków

⁴² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Fałków

⁴³ <https://przedborz.lodz.lasy.gov.pl/lasy-nadlesnictwa>

Rysunek 12. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Fałków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl>

Większość zwierząt i ptaków występujących na terenie gminy Fałków podlega ochronie prawnej na mocy ustawy o ochronie przyrody (Dz.U.2023., poz. 1336 ze zm.) i Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2022 r. poz. 2380).

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są:

- parki narodowe, rezerваты przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,

- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na terenie gminy Fałków występują:

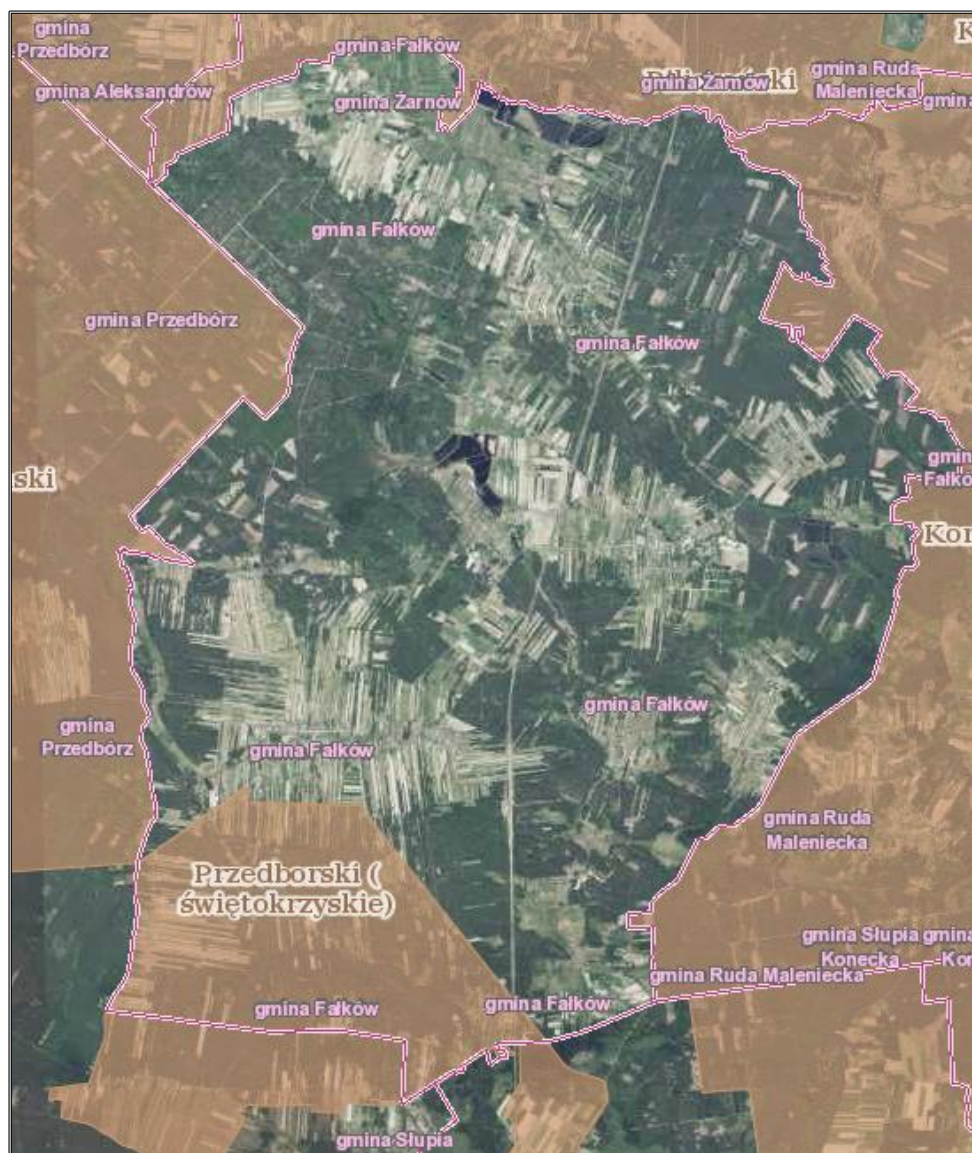
- Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego,
- Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej,
- użytki ekologiczne,
- pomnik przyrody.

Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu – obszar wyznaczony w celu ochrony bogactwa ekosystemów, zróżnicowanej rzeźby terenu i krajobrazu oraz pełnionej funkcji korytarzy ekologicznych. Na tym obszarze znajdują się dobrze wykształcone zbiorowiska szaty roślinnej: torfowiskowe, szuwarowe, wodne, murawy kserotermiczne.

Na tym terenie obowiązuje rozporządzenie nr 13/2003 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 17 kwietnia 2003 r. zmieniające rozporządzenie nr 55/2002 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 18 listopada 2002 r. w sprawie wyznaczenia Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na terenie obszarów chronionego krajobrazu obowiązują zakazy zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rysunek 13. Obszar Chronionego Krajobrazu znajdujący się w granicach gminy Falków

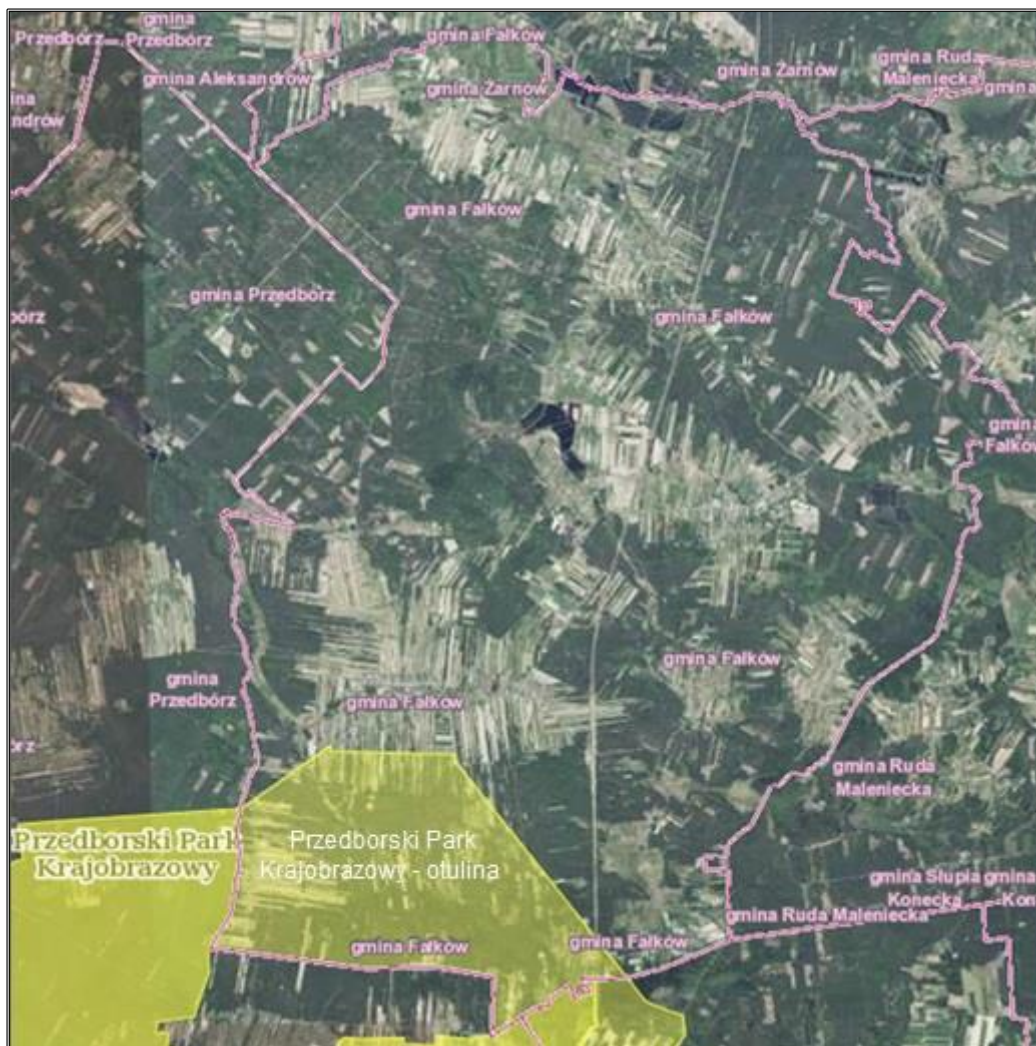

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego – powierzchnia parku wynosi 165,53 km², natomiast otaczająca go otulina zajmuje 184,66 km². Zarówno park, jak i otulina zostały wyznaczone w celu ochrony wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych środkowej Pilicy i występujących w sąsiedztwie pozostałości Puszczy Pilickiej oraz unikatowych form geologicznych wraz z licznymi walorami kulturowymi tych terenów.

Na terenie parku obowiązuje uchwała nr XLIX/885/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 13 listopad 2014 roku w sprawie Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu zmieniająca rozporządzenie nr 88/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r w sprawie Przedborskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Rysunek 14. Otulina Parku Krajobrazowego znajdująca się w granicach gminy Falków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Obszar Natura 2000 Dolina Czarnej (PLH260015) – wyznaczenie obszaru ma na celu ochronę terenu obejmującego dolinę Czarnej Koneckiej (Małenieckiej) od źródeł do ujścia. Jest to największy prawobrzeżny dopływ Pilicy. Dolina składa się z łąk zmiennowilgotnych, suchych pastwisk, szuwarów turzycowych, torfowisk przejściowych oraz boru bagiennego, ols i grąd. W dolinie znajdują się również małe stawy rybne. Rzeka na przeważającej długości zachowała naturalny charakter koryta i doliny.

Na obszarze obowiązuje rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 czerwca 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Czarnej (PLH260015).

Na ww. Obszarach Natura 2000 obowiązują przepisy art. 33 ustawy o ochronie przyrody.

Rysunek 15. Obszar Natura 2000 znajdujący się w granicach administracyjnych gminy Fałków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Użytki ekologiczne – to bagna i torfowiska o łącznej powierzchni 46,9 ha zlokalizowane na terenach należących do Lasów Państwowych. Są to obszary trudne do prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej, lecz jednocześnie bardzo cenne z przyrodniczego punktu widzenia.

Dla użytków ekologicznych obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rysunek 16. Użytki ekologiczne znajdujące się w granicach gminy Fałków

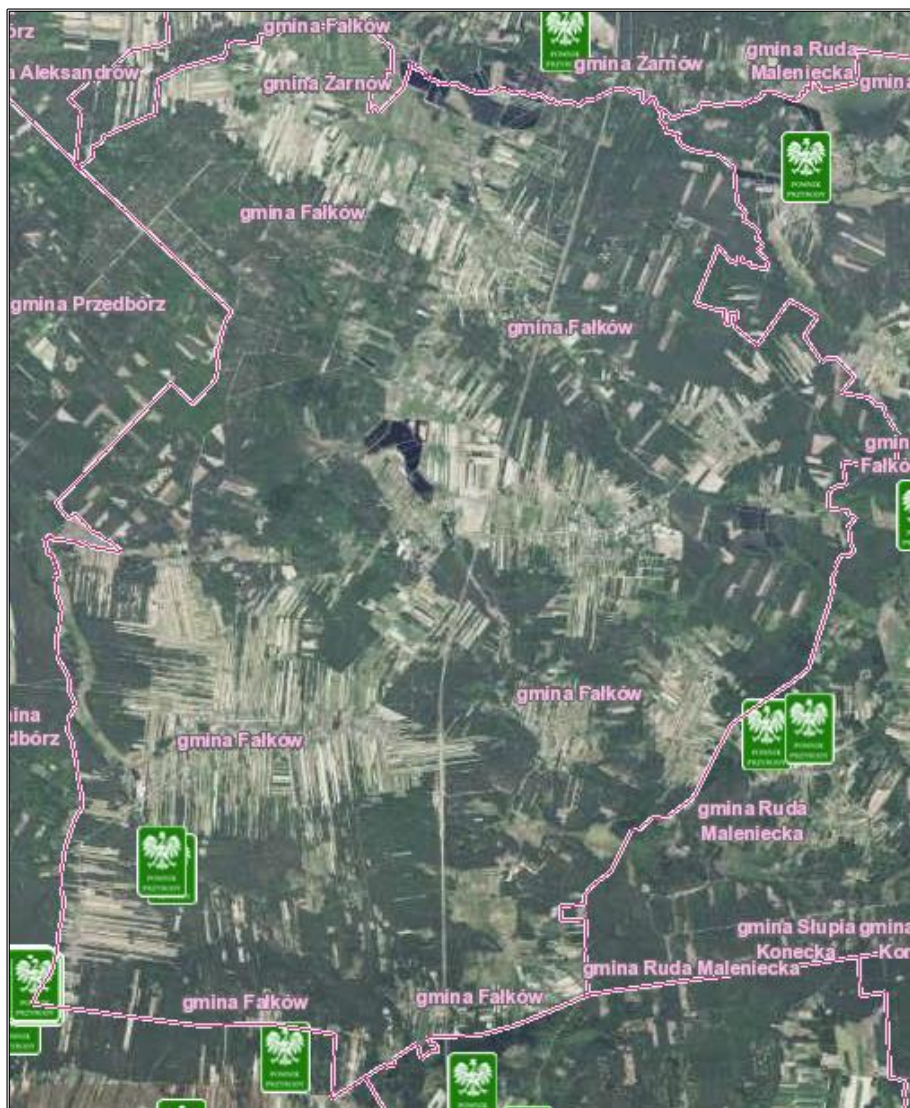

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Pomnik przyrody – pomnikiem przyrody znajdującym się na obszarze gminy Fałków są 2 dęby szypułkowe w wieku ok. 250 lat, o obwodzie 370 i 380 cm oraz wysokości 35 m. Drzewa są zlokalizowane na działce nr 594/1 w miejscowości Smyków.

Dla pomników przyrody obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rysunek 17. Pomniki przyrody znajdujące się w granicach gminy Fałków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Korytarze ekologiczne

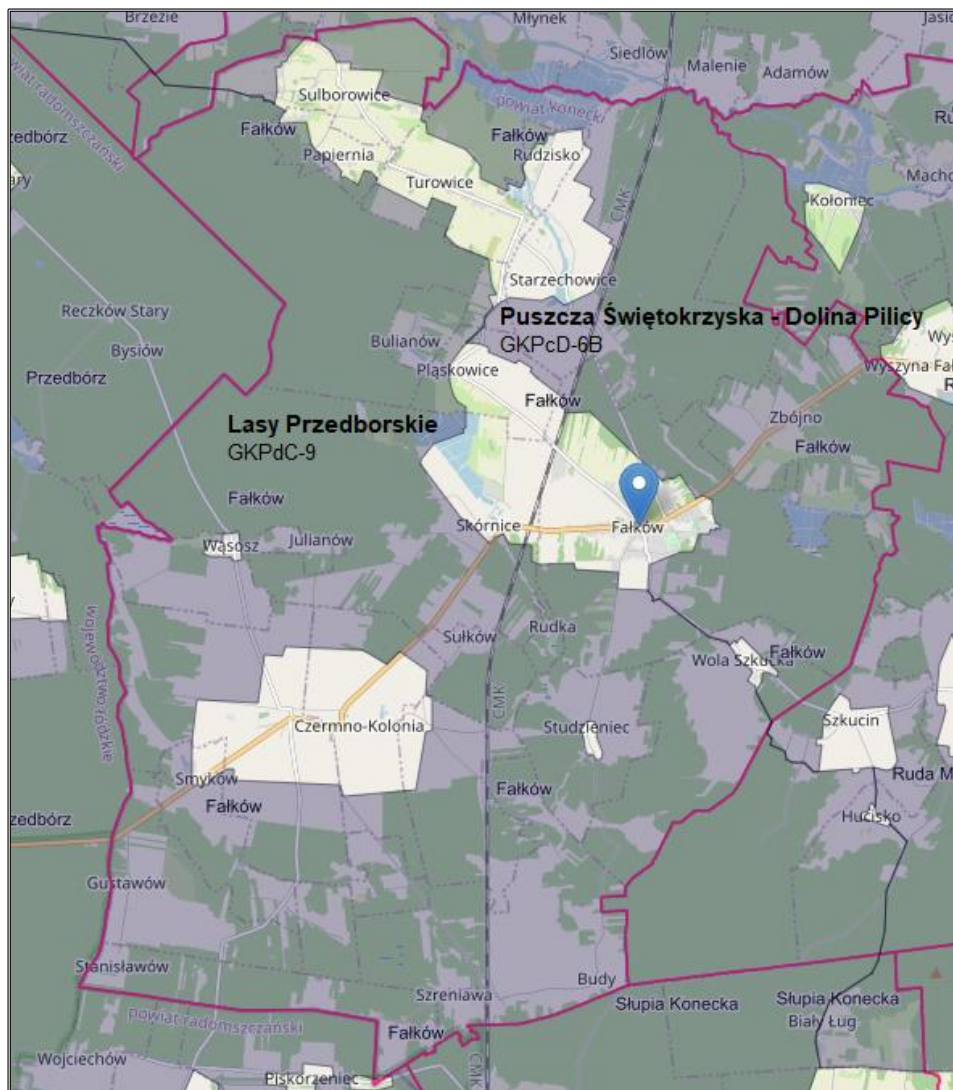
Korytarz ekologiczny to wydłużony obszar łączący podobne siedliska będący drogą wybieraną przez zwierzęta do przemieszczania się między nimi. Oprócz drogi wędrówki zwierząt jest też drogą rozprzestrzeniania się roślin i grzybów.

Na terenie gminy Fałków znajdują się korytarze ekologiczne z 2012 roku:

- Puszcza Świętokrzyska – Dolina Pilicy (GKPcD-6B),
- Lasy Przedborskie (GKPdC-9).

Korytarze te zostały wyznaczone przez pracowników Zakładu Badania Ssaków Państwowej Akademii Nauk w Białowieży pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego.

Rysunek 18. Korytarze ekologiczne znajdujące się w granicach gminy Falków

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/>

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
— stosunkowo wysoka lesistość, — istniejące walory naturalne i krajobrazowe, — występowanie form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, — duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa, — występowanie korytarzy ekologicznych przebiegających przez obszar gminy.	— presja urbanizacyjna i turystyczna na obszary chronione.
Szanse	Zagrożenia
— programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — tworzenie nowych form ochrony przyrody,	— zmiany klimatyczne powodujące nieodwracalne przekształcenia w ekosystemach,

Mocne strony	Słabe strony
— zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych, — zalesianie nieużytków, — bieżąca pielęgnacja zieleni.	— dewastacja i degradacja istniejących form ochrony przyrody i krajobrazu, — fragmentacja siedlisk związana z rozwojem zabudowy i przebiegiem ważnych szlaków komunikacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

3.2.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2022 r., poz. 2556 ze zm.) dzielimy na:

- zakłady o dużym ryzyku,
- zakłady o zwiększonym ryzyku.

W obydwu przypadkach dzielimy je jeszcze z uwzględnieniem:

- kryteriów kwalifikowania substancji do kategorii substancji stwarzających zagrożenia:
 - dla zdrowia,
 - fizyczne,
 - dla środowiska,
 - pozostałe,
- nazw i oznaczeń numerycznych substancji niebezpiecznych decydujących o zaliczeniu zakładu do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku.

Na terenie gminy Fałków nie funkcjonują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) ani zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR)⁴⁴. Na terenie powiatu koneckiego występuje jednak zakład o dużym ryzyku w miejscowości Barycz (gmina Końskie) jest to zakład PERN S.A. Baza Paliw nr 17 w Baryczy.

Przebiegająca przez obszar gminy, droga krajowa nr 42 jest szlakiem komunikacyjnym, z którym może się wiązać transport substancji niebezpiecznych i zagrożeń z tego wynikających.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb,

⁴⁴ <http://www.gios.gov.pl/pl/o-urzedzie/zadania-inspekcji-ochrony-srodowiska/25-powazne-awarie/494-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowej>

materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych). Z dostępnych informacji wynika, że na obszarze gminy Fałków doszło do niejednokrotnego pożaru na terenie przedsiębiorstwa Polskie Odpady Komunalne sp. z o. o.⁴⁵.

Podsumowanie analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
— brak zakładów ZDR i ZZR na terenie gminy.	— transport substancji niebezpiecznych, — pożary na terenie przedsiębiorstwa Polskie Odpady Komunalne sp. z o.o., — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości poważnej awarii.
Szanse	Zagrożenia
— edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — doposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.	— możliwość wystąpienia zdarzeń losowych w zakładach pracy, — nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe (zmiany klimatyczne), — zakład ZDR na terenie powiatu koneckiego.

Źródło: Opracowanie własne

3.3 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

3.3.1 Adaptacja do zmian klimatu

Pogłębiające się w ostatnich latach zmiany klimatu niosą ze sobą wiele negatywnych zjawisk, takich jak ekstremalnie wysokie temperatury, które z roku na rok są coraz to wyższe. Zjawiska te są zagrożeniem, dla rozwoju kraju, zarówno sfery społecznej, jak i gospodarczej. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę

⁴⁵ Dane pozyskane z Urzędu Gminy Fałków oraz <https://radiokielce.pl/492087/post-92214/>

ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydenalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację, adaptację do zmian klimatu oraz ograniczenie jego skutków. Należą do nich m.in. działania służące

przede wszystkim ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń w zakresie: efektywności energetycznej (termomodernizacje budynków, wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wymiany kotłów na ekologiczne, wymiana oświetlenia), transportu – poprawy jakości dróg, w dziedzinie gospodarki odpadami – ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów, powstających ścieków oraz ich efektywnego zagospodarowania, zaangażowanie społeczne i wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, uwzględnianie zmian klimatu w dokumentach planistycznych.

3.3.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz.U. 2022 r., poz. 2556 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są zobowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Aktualnie edukacja ekologiczna na terenie gminy Fałków prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. W szkołach przeprowadzane są m.in.: kampanie ekologiczne, konkursy ekologiczne, pogadanki dot. ochrony ptaków, pogadanki dot. zbiórki i utylizacji odpadów, zajęcia plenerowe.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków, promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i negatywnych skutków promieniowania elektromagnetycznego,
- edukacja mieszkańców w zakresie racjonalnego korzystania z zasobów wodnych,
- prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,

- edukacja mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy,
- działania zmierzające do różnicowania rolnictwa w kierunku rolnictwa ekologicznego.

3.3.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska są pojęciem, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako *zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, niebędącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.*

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie. Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2022 poz. 2556 ze zm.). Wobec powyższego, rozumiane jest jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Aktem prawnym definiującym pojęcie innego miejscowego zagrożenia jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. z 2022 r., poz. 2057 ze zm.), która definiuje je jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia,
- zapewnianie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz na rzecz ochrony ludności,
- prowadzenie działań ratowniczych przez jednostki ochrony przeciwpożarowej.

3.3.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2023 r., poz. 824 ze zm.) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2023-2028 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą dla roku 2031” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie świętokrzyskim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie świętokrzyskim.

4. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

4.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji.

W ramach obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne. Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Fałków. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji powstałej infrastruktury, nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych. Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 23. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	3	Poprawa efektywności energetycznej Zmniejszenie emisji CO ₂	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Fałków	Brak środków finansowych
		Liczba automatycznych latarni solarnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		100	Poprawa efektywności energetycznej	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego o automatyczne latarnie solarne	Gmina Fałków	Brak środków finansowych
		Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	940	Zmniejszenie emisji CO ₂	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Osoby prywatne	Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	250	Poprawa efektywności energetycznej Zmniejszenie emisji CO ₂	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych	Osoby prywatne	Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zamontowanych instalacji OZE [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		300	Zwiększenie wykorzystania OZE	Montaż instalacji odnawialnych źródeł ciepła	Osoby prywatne	Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
Zagrożenie hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wyremontowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		40	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Remont nawierzchni dróg gminnych, wewnętrznych i rolniczych	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagłe nieprzewidziane zdarzenia

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Długość przebudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		25	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Długość przebudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		15	Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym	Przebudowa i remont dróg powiatowych	Powiat Konecki	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
Gospodarowanie wodami	Ochrona jakości wód	Liczba zmodernizowanych zbiorników wodnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	1	Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Modernizacja zbiorników wodnych	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	59,5	79,5	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zmodernizowanych hydroforni wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	1	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Modernizacja hydroforni wody	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagle nieprzewidziane zdarzenia

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
		Liczba obiektów poddanych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		Według potrzeb	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Fałków	Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
Zasoby geologiczne	Przywrócenie dobrego stanu gruntem	Liczba obiektów poddanych rekultywacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	1	Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej	Prowadzenie prac rekultywacyjnych na terenach powysypiskowych w celu przywrócenia wartości przyrodniczych	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Ilość unieszkodliwionych wyrobów azbestowych [t] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		3 945,34	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
		Ilość odebranych odpadów komunalnych [t] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	623,27	Spadek wartości 623,27	Ograniczenie ilości odpadów	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Fałków	Brak środków finansowych
		Liczba wybudowanych PSZOK [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	1	Selektywne zbieranie odpadów	Budowa PSZOK	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		Wzrost wartości	Ograniczenie ilości odpadów	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających ich powstawaniu	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagłe nieprzewidziane zdarzenia

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych	Powierzchnia nowych nasadzeń [ha] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie		3	Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących	Nasadzenia roślinności oraz utrzymanie i pielęgnacja terenów zielonych	Gmina Fałków	Brak środków finansowych, Nagłe nieprzewidziane zdarzenia
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi	Liczba OSP ze zmodernizowanym sprzętowieniem [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	0	2	Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Fałków	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina Falków	100 000	100 000	100 000	.	.	.	.	.	300 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Falków
	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego o automatyczne latarnie solarne	Gmina Falków	200 000	100 000	100 000	.	.	.	.	.	400 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Falków
	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Osoby prywatne	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	.	14 000 000	WFOŚ, NFOŚ, Środki prywatne
	Termomodernizacja prywatnych budynków mieszkalnych	Osoby prywatne	500 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	.	12 500 000	WFOŚ, NFOŚ, Środki prywatne
	Montaż instalacji odnawialnych źródeł ciepła	Osoby prywatne	850 000	850 000	850 000	850 000	850 000	850 000	850 000	.	5 950 000	EFRR, WFOŚ, Środki prywatne
Zagrożenie hałasem	Remont nawierzchni dróg gminnych, wewnętrznych i rolniczych	Gmina Falków	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	4 000 000	Środki własne Gminy Falków

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Przebudowa dróg gminnych i wewnętrznych	Gmina Fałków	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	4 000 000	Środki własne Gminy Fałków
	Przebudowa i remont dróg powiatowych	Powiat Konecki	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	.	.	.	2 500 000	Budżet powiatu Koneckiego, Środki własne Gminy Fałków
Gospodarowanie wodami	Modernizacja zbiorników wodnych	Gmina Fałków	.	.	2 500 000	.	.	.	.	.	2 500 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Fałków
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa/rozbudowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Fałków	500 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	35 500 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Fałków
	Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków	Gmina Fałków	.	.	2 500 000	2 500 000	.	.	.	.	5 000 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Fałków
	Modernizacja hydroforni wody	Gmina Fałków	.	.	.	4 000 000	.	.	.	.	4 000 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Fałków

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Kontrola nieruchomości w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na obszarach nieskanalizowanych	Gmina Fałków	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	bd	Środki własne Gminy Fałków
Zasoby geologiczne	Prowadzenie prac rekultywacyjnych na terenach powysypiskowych w celu przywrócenia wartości przyrodniczych	Gmina Fałków	500 000	500 000	500 000	500 000	500 000	.	.	.	2 500 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Fałków	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	4 000 000	WFOŚ, NFOŚ
	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	Gmina Fałków	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	800 000	6 400 000	Środki prywatne, Środki własne Gminy Fałków
	Budowa PSZOK	Gmina Fałków	100 000	100 000	.	.	.	.	.	.	200 000	WFOŚ, Środki własne Gminy
	Likwidacja dzikich wysypisk śmieci i wdrażanie działań zapobiegających ich powstawaniu	Gmina Fałków	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	160 000	Środki własne Gminy Fałków

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
Zasoby przyrodnicze	Nasadzenia roślinności oraz utrzymanie i pielęgnacja terenów zielonych	Gmina Fałków	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	160 000	Środki własne Gminy Fałków
Zagrożenia poważnymi awariami	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Fałków	700 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	1 050 000	EFRR, WFOŚ, Środki własne Gminy Fałków

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 25. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalin	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG	-
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących	-
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne	-
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ	-

Źródło: Opracowanie własne

4.2 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji wójta należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Gminy Fałków), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich czy norweskich. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy Fałków w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również planowanych inwestycji.

5. System realizacji programu ochrony środowiska

5.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Wójt Gminy Fałków,
- Rada Gminy Fałków.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty *Programu* należą:

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań.

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Fałków, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

5.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031” powinien zostać przygotowany z lat 2024-2025 następny z lat 2026-2027, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie, co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji Programu.

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Kielcach,
- Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną,
- Urząd Gminy w Fałkowie.

W tabeli poniżej przedstawiono propozycje wskaźników monitorowania celów *Programu Ochrony Środowiska*.

Tabela 26. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego	Liczba obiektów poddanych termomodernizacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	253	Zmniejszenie zanieczyszczeń wprowadzonych do powietrza
		Liczba automatycznych latarni solarnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	100	
		Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	940	
		Liczba zamontowanych instalacji OZE [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	300	
Zagrożenia hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Długość wyremontowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	40	Zmniejszenie zagrożenia hałasem poprzez jego utrzymanie w granicach poziomu obowiązujących standardów
		Długość przebudowanych dróg [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	40	
Gospodarowanie wodami	Ochrona jakości wód	Liczba zmodernizowanych zbiorników wodnych [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	1	Jakość/Stan JCWP i JCWPd znajdujących się na terenie gminy
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej	Długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej [km] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	79,5	Wartość ładunków zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu Stopień wyposażenia mieszkańców w kanalizację sanitarną
		Liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	1	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wskaźnik monitorowania celu
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość docelowa	
		Liczba zmodernizowanych hydroforni wody [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	1	
		Liczba obiektów poddanych kontroli [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	Według potrzeb	
Zasoby geologiczne	Przywrócenie dobrego stanu gruntem	Liczba obiektów poddanych rekultywacji [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	1	Jakość gruntów po działalności wykopaliskowej
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami	Ilość unieszkodliwionych wyrobów azbestowych [t] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	3 945,34	Świadomość ekologiczna wśród mieszkańców
		Liczba odebranych odpadów komunalnych [t] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	Spadek wartości 623,27	
		Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk śmieci [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	Wzrost wartości	
Zasoby przyrodnicze	Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych	Powierzchnia nowych nasadzeń [ha] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	3	Poprawa jakości utrzymania roślinności w dobrym stanie
Zagrożenia poważnymi awariami	Ochrona przed poważnymi awariami o zagrożeniami naturalnymi	Liczba OSP ze zmodernizowanym sprzętowieniem [szt.] Źródło: Urząd Gminy w Fałkowie	2	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy Fałków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Fałkowie

6. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 27. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony: — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii - Energia: — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii - Środowisko: — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntem — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wykopaliskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i	Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji	Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)	dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw.SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.	— Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu	— Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990; Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii; Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
środowiska i gospodarki wodnej		— Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska: — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa; — Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji; Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska;	— Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntom — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania	
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)	Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną; Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15, Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego, Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii, Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych, Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego, Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych, Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych, Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce, Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntem — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wyciskowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku	Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)	Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych; Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej; Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii; Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji; Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntem — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej
Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030	Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r.	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym: — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntem

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			— Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne: — Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym
Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 17 września 2019 r. w sprawie Krajowego Programu Ochrony Powietrza	Cele szczegółowe: — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych; — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r.	Cele określone w Planie: — wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, — zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, — osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: — 55% dla roku 2025, — 60% dla roku 2030, — 65% dla roku 2035, — minimalizacja ilości składowanych odpadów: — do 30% w roku 2025, — do 20% w roku 2030, — do 10% w roku 2035, — zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, — zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, — zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, — zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu obieranych i zbieranych odpadów, — zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, — utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., — ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk	
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	Cele: — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Celem dla wód powierzchniowych jest: — niepogarszanie się stanu wód powierzchniowych oraz ochrona i przywrócenie dobrego stanu jcw, — osiągnięcie, co najmniej dobrego stanu lub potencjału ekologicznego wód powierzchniowych, stopniowe eliminowanie, a w rezultacie zaprzestanie zrzutów do wód powierzchniowych substancji priorytetowych i niebezpiecznych, a także zapobieganie dopływowi zanieczyszczeń do wód podziemnych, — odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężenia każdego zanieczyszczenia wynikającego z wpływu działalności człowieka w celu stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych, — osiągnięcie zgodności ze wszystkimi normami i celami określonymi w ustawodawstwie wspólnotowym dla obszarów chronionych.	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie przyjęcia planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	Cel główny: zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: utrzymanie oraz zwiększenie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni w regionie wodnym, — Cel szczegółowy: wyeliminowanie lub unikanie wzrostu zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, — Cel szczegółowy: określenie warunków możliwego zagospodarowania obszarów chronionych obwałowaniami, — Cel szczegółowy: unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania na obszarach o niskim (0,2%) prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi;	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel główny: obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego: — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagrożenia powodziowego, — Cel szczegółowy: ograniczenie istniejącego zagospodarowania, — Cel szczegółowy: ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe; Cel główny: poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym: — Cel szczegółowy: doskonalenie prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych, — Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych na powódź, — Cel szczegółowy: doskonalenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi, — Cel szczegółowy: wdrożenie i doskonalenie skuteczności analiz popowodziowych, — Cel szczegółowy: budowa instrumentów prawnych i finansowych zniechęcających lub skłaniających do określonych zachowań zwiększających bezpieczeństwo powodziowe, — Cel szczegółowy: budowa programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia i ryzyka powodziowego.	
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cel: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	Uchwała nr XXX/406/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 marca 2021 roku	Cel strategiczny 2. Przyjazny dla środowiska i czysty region — Cel operacyjny 2.1. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego — Kierunek 2.1.1. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek 2.1.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami — Kierunek 2.1.3. Ograniczenie niskiej emisji — Kierunek 2.1.4. Ekologiczna mobilność, w tym transport publiczny i infrastruktura rowerowa — Kierunek 2.1.5. Edukacja ekologiczna — Kierunek 2.1.6. Ochrona bioróżnorodności — Kierunek 2.1.7. Ochrona i kształtowanie krajobrazu — Kierunek 2.1.8. Ochrona gleb — Cel operacyjny 2.2. Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych — Kierunek 2.2.1. Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami wody — Kierunek 2.2.2. Przeciwdziałanie skutkom zagrożeń naturalnych — Kierunek 2.2.3. Ograniczenie wpływu i skutków oddziaływania człowieka na środowisko (ochrona środowiska przyrodniczego) — Kierunek 2.2.4. Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury w miastach — Cel operacyjny 2.3. Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntem — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek 2.3.1. Rozwój infrastruktury energetycznej, w tym usprawnienie systemów ciepłowniczych, gazowych i elektroenergetycznych — Kierunek 2.3.2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce, sferze publicznej i mieszkalnictwie — Kierunek 2.3.3. Zwiększenie efektywności energetycznej i zarządzania energią	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	Uchwała nr XLVII/833 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 22 września 2014 roku	Cel główny: Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa świętokrzyskiego, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej regionu oraz efektywnemu wykorzystaniu jego potencjału rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu Cele wojewódzkiej polityki przestrzennej: — Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej województwa, w tym szczególnie miast z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. — Formowanie policentrycznego układu osadnictwa i funkcjonalnych powiązań sieci miast, rozwijanych w ramach harmonijnych struktur obszarowych z jednoczesnym wsparciem procesów metropolizacji i działań służących wzmocnieniu więzi województwa z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą. — Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntom — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. — Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz osiągnięcia wysokiego standardu świadczenia usług. — Wzmocnienie odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego. — Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.	Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych	Uchwała nr XXII/291/20 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 czerwca 2020 roku	Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych i docelowych dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza w województwie świętokrzyskim.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej
Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2025	Uchwała nr XX/290/16 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 5 lutego 2016 roku	Cele strategiczne: — Ochrona różnorodności biologicznej, krajobrazowej i geologicznej województwa. — Prowadzenie zrównoważonego gospodarowania wodami umożliwiającego osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód. — Poprawa jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. — Wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii. — Poprawa klimatu akustycznego w województwie świętokrzyskim. — Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym. — Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami,	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntom — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		uwzględniając zrównoważony rozwój województwa. — Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi. — Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii. — Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych. — Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selekttywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, położonych w pobliżu dróg krajowych i dróg wojewódzkich z terenu województwa świętokrzyskiego, których eksploatacja spowodowała negatywne oddziaływanie akustyczne wraz ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko	Uchwała nr III/72/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 29 grudnia 2014 roku	Celem Programu jest osiągnięcie niezbędnych priorytetów i kierunków działań, których zadaniem jest zmniejszenie uciążliwości oraz ograniczenie nadmiernego poziomu hałasu na obszarach dróg krajowych na terenie województwa świętokrzyskiego.	Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym
Program ochrony środowiska dla Powiatu Koneckiego na lata 2022-2025, z perspektywą do 2029 roku	Uchwała nr XXXVII/72/2021 Rady Powiatu w Końskich z dnia 30 listopada 2021r.	Cel 1. Poprawa jakości powietrza — Kierunek 1.1. Rozwój odnawialnych źródeł energii — Kierunek 1.2. Zmniejszenie emisji pochodzącej ze spalania paliw podczas ogrzewania budynków — Kierunek 1.3. Zwiększenie efektywności energetycznej w powiecie	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO ₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Kierunek 1.4. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza Cel 2. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców powiatu — Kierunek 2.1. Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego/ Poprawa dostępności powiatu Cel 3. Ochrona środowiska i ludności przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych — Kierunek 3.1. Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowiska Cel 4. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych — Kierunek 4.1. Zmniejszenie presji rolnictwa na stan wód — Kierunek 4.2. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony wód — Kierunek 4.3. Utrzymanie wód Cel 5. Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej — Kierunek 5.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej Cel 6. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż — Kierunek 6.1. Nadzór nad zasobami kopalin Cel 7. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi — Kierunek 7.1. Ochrona gleb użytkowanych rolniczo — Kierunek 7.2. Zapobieganie niekorzystnym zmianom środowiska glebowego — Kierunek 7.3. Rewitalizacja terenów zdegradowanych Cel 8. Racjonalna gospodarka odpadami — Kierunek 8.1. Wzrost ilości zebranych selektywnie odpadów	Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntom — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		Cel 9. Ochrona ekosystemów i walorów przyrodniczych powiatu — Kierunek 9.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej — Kierunek 9.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów — Kierunek 9.3. Wzrost atrakcyjności i ruchu turystycznego w zgodzie z racjonalnym korzystaniem z zasobów przyrody Cel 10. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami — Kierunek 10.1. Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń mogących powodować poważną awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska	
Strategia rozwoju Gminy Fałków na lata 2016-2025	Uchwała nr XIV/119/2016 Rady Gminy w Fałkowie z dnia 29 kwietnia 2016 roku	Cel strategiczny 1: Nowoczesna infrastruktura, wysoka dostępność komunikacyjna i bezpieczeństwo ekologiczne — Cel operacyjny 1.1. Ochrona zasobów przyrodniczych i krajobrazowych Gminy — Cel operacyjny 1.2. Wysoka wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna — Cel operacyjny 1.3. Nowoczesna infrastruktura Cel strategiczny 2. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy — Cel operacyjny 2.1. Rozwój infrastruktury oraz spójnej oferty turystycznej i rekreacyjnej — Cel operacyjny 2.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego gminy Cel strategiczny 3. Oferowanie wysokiej jakości usług publicznych i wzmacnianie kapitału ludzkiego — Cel operacyjny 3.1. Doskonalenie jakości usług przedszkolnych i edukacyjnych	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód — Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej — Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntom — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		— Cel operacyjny 3.2. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej — Cel operacyjny 3.3. Skuteczny i efektywny system usług publicznych — Cel operacyjny 3.4. Wzmacnianie sektora pozarządowego i inicjatyw obywatelskich — Cel operacyjny 3.5. Integrująca polityka społeczna — Cel operacyjny 3.6. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego Cel strategiczny 4. Doskonalenie oferty gospodarczej i inwestycyjnej Gminy — Cel operacyjny 4.1. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka — Cel operacyjny 4.2. Rozwój przedsiębiorczości lokalnej — Cel operacyjny 4.3. Rozwój kapitału intelektualnego	— Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi — Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Fałków na lata 2014-2032		Cele: — Oczyszczanie terenów z odpadów azbestowych, — Wyeliminowanie i unieszkodliwienie ich poprzez deponowanie odpadów zawierających azbest na bezpiecznych składowiskach odpadów azbestowych, — Prowadzenie monitoringu realizacji i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Fałków	Uchwała nr XV/96/2008 Rady Gminy w Fałkowie z dnia 31 marca 2008r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania	Podstawowym celem opracowanego Studium jest zapewnienie harmonijnego wzrostu poziomu życia mieszkańców gminy z równoczesnym uwzględnieniem i poszanowaniem istniejących na tym terenie zasobów przyrodniczo-kulturowych.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego — Kierunek: Zmniejszenie emisji CO₂ — Kierunek: Zwiększenie wykorzystania OZE — Kierunek: Poprawa efektywności energetycznej Cel: Poprawa klimatu akustycznego — Kierunek: Zmniejszenie zagrożenia hałasem komunikacyjnym Cel: Ochrona jakości wód

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031 spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	przestrzennego gminy Fałków		— Kierunek: Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej Kierunek: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej Cel: Przywrócenie dobrego stanu gruntem — Kierunek: Poprawa jakości gruntów po działalności wysypiskowej Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami — Kierunek: Ograniczenie ilości odpadów — Kierunek: Selektywne zbieranie odpadów — Kierunek: Usuwanie wyrobów zawierających azbest Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych — Kierunek: Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi Kierunek: Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii

Źródło: Opracowanie własne

7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego programu ochrony środowiska wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2556 ze zm.).

Program ochrony środowiska jest dokumentem strategicznym odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie gminy Fałków oraz przyczynia się do zapewniania jej zrównoważonego rozwoju.

Gmina Fałków to gmina wiejska zlokalizowana w północno-zachodniej części województwa świętokrzyskiego, w zachodniej części powiatu koneckiego. Jej powierzchnia to 132,1 km². Składa się ona z 19 sołectw.

W granicach gminy występują formy ochrony przyrody takie, jak:

- Przedborski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Otulina Przedborskiego Parku Krajobrazowego,
- Obszar Natura 2000 Doliny Czarnej,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Gmina posiada dobry dostęp do systemu zaopatrzenia w wodę – 99,99% budynków mieszkalnych podłączonych jest do sieci wodociągowej. Występuje jednak dysproporcja pomiędzy stopniem zwodociągowania, a stopniem skanalizowania. 58% budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej.

Na obszarze gminy nie funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Stan powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych na obszarze gminy jest poddawany okresowym badaniom. Monitorowaniem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Kielcach. Główne źródła powstawania zanieczyszczenia na powietrze na tym terenie stanowią: źródła punktowe (głównie kominy gospodarstw domowych i niewielkich zakładów przemysłowych) i źródła liniowe (droga krajowa nr 42). Badania powietrza w roku 2022 wykazały, że terytorium Gminy Fałków znajduje się na obszarze przekroczeń wartości poziomu docelowego ozonu na poziomie celu długoterminowego.

Od dnia 17 lutego 2023 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły. Poniżej przedstawiono jednolite części wód powierzchniowych, które obecnie wg nowego podziału znajdują się na terenie gminy:

- RW2000062544799 – Czarna od Plebanki do Barbarki,

- RW20000625429 – Czarna,
- RW200010254369 – Ojrzanka,
- RW2000112545399 – Pilica od Zwleczy do zb. Sulejów.

Według podziału Polski na 174 JCWPd, granice terytorialne Gminy Fałków położone są w zlewni jednolitych częściach wód podziemnych:

- GW200084,
- GW200085.

Dla części obszaru gminy Fałków sporządzone zostały mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego.

Przez teren gminy Fałków przebiega droga krajowa nr 42, która charakteryzuje się zwiększonym ruchem w stosunku do innego rodzaju dróg przebiegających przez ten obszar.

Na terenie gminy nie występują obszary górnicze ani nie jest prowadzona eksploatacja złóż.

Na terenie gminy dominację stanowią gleby bielcowe, które w dużej ilości przeznaczone są pod uprawy rolnicze. Innymi glebami na obszarze gminy są gleby brunatne, pseudobelice, czarne ziemie zdegradowane, mady, gleby murszaste, gleby murszowe oraz gleby torfowe.

Na terenie gminy Fałków nie funkcjonują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZDR) ani zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii (ZZR). Na terenie powiatu koneckiego występuje jednak zakład o dużym ryzyku w miejscowości Barycz (gmina Końskie) jest to zakład PERN S.A. Baza Paliw nr 17 w Baryczy.

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno – ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Następnie w ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Fałków.

Wdrażania programu będzie się odbywać przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy Gminy Fałków odpowiedzialny będzie na sporządzanie i przedstawianie Radzie Gminy Fałków raportu z wykonania Programu co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w Programie.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Położenie gminy Fałków według regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.....	10
Tabela 2. Liczba ludności na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022.....	10
Tabela 3. Wynikowe klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.....	22
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy świętokrzyskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2022 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.....	22
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	24
Tabela 6. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem.....	26
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.....	27
Tabela 8. Charakterystyka zlewni JCWP prowadzonych na obszarze gminy.....	29
Tabela 9. Klasyfikacja i ocena zlewni jcwp na terenie gminy Fałków w poprzednim cyklu planistycznym.....	30
Tabela 10. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami.....	35
Tabela 11. Sieć wodociągowa na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022.....	36
Tabela 12. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022.....	37
Tabela 13. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.....	38
Tabela 14. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.....	40
Tabela 15. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby.....	41
Tabela 16. Odpady zebrane z terenu gminy Fałków w latach 2018-2022.....	41
Tabela 17. Ilość odpadów zebranych selektywnie na terenie gminy Fałków w latach 2018-2022.....	42
Tabela 18. Wyroby azbestowe na terenie gminy Fałków [kg].....	42
Tabela 19. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	43
Tabela 20. Struktura lasów na terenie gminy Fałków.....	44
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze.....	52
Tabela 22. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.....	54
Tabela 23. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Fałków na lata 2024-2027 z perspektywą do roku 2031.....	60
Tabela 24. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem.....	64
Tabela 25. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem.....	68
Tabela 26. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	72
Tabela 27. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	75
Rysunek 1. Położenie Gminy Fałków na tle powiatu koneckiego i województwa świętokrzyskiego.....	9
Rysunek 2. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Fałków.....	12
Rysunek 3. Dzielnice klimatyczne Polski wg. W. Okołowicza i D. Martyn.....	14
Rysunek 4. Energia wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu.....	16
Rysunek 5. Mapa nasłonecznienia Polski.....	18
Rysunek 6. Temperatura na głębokości 2 000 m p.p.t.....	19
Rysunek 7. Podział województwa świętokrzyskiego na strefy świętokrzyskiej do celów oceny jakości powietrza za 2022 rok.....	20
Rysunek 8. Zlewnie JCWP na terenie gminy Fałków.....	31
Rysunek 9. Zlewnie JCWPd na obszarze gminy Fałków.....	32
Rysunek 10. Obszary na terenie gminy Fałków narażone na niebezpieczeństwo powodzi.....	33
Rysunek 11. Mapa utworów przypowierzchniowych Gminy Fałków.....	39
Rysunek 12. Mapa obszarów leśnych na terenie gminy Fałków.....	45
Rysunek 13. Obszar Chronionego Krajobrazu znajdujący się w granicach gminy Fałków.....	47
Rysunek 14. Otulina Parku Krajobrazowego znajdująca się w granicach gminy Fałków.....	48
Rysunek 15. Obszar Natura 2000 znajdujący się w graniach administracyjnych gminy Fałków.....	49
Rysunek 16. Użytki ekologiczne znajdujące się w granicach gminy Fałków.....	50
Rysunek 17. Pomniki przyrody znajdujące się w granicach gminy Fałków.....	51
Rysunek 18. Korytarze ekologiczne znajdujące się w granicach gminy Fałków.....	52